

Møte onsdag den 17. desember 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 34):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Sak nr. 1 [10:00:33]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:01:11]: Dessverre ser vi en samfunnsutvikling preget av økende vold, flere gjengslagsmål, drap og overgrep – en rekke uheldige hendelser som bidrar til å frata innbyggerne i dette landet trygghet, og som bidrar til redusert livskvalitet og mye frykt.

Det er også slik at i mange befolkningstette områder rundt omkring i landet er man tidvis helt uten politibemannning. Det betyr selvsagt at hvis det skjer alvorlige hendelser i disse områdene, er utrykningstiden lang, ja faktisk altfor lang, noe som i verste fall får alvorlige konsekvenser for dem som er berørt.

Så langt har svaret fra den sittende regjeringen vært at de har økt opptaket til Politihøgskolen. Men det løser ikke den akutte politisituasjonen på kort sikt. Det er snarere tvert imot slik at politiet selv har lansert en rekke tiltak som kan bidra til å løse denne svært alvorlige situasjonen og bidra til å få tryggheten tilbake i gatene og utenfor hjemmene til folk.

Da er mitt spørsmål til statsministeren: Hva vil regjeringen Stoltenberg gjøre på kort sikt for å få mer politi i gatene, og for å få tryggheten tilbake til innbyggerne?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:02:52]: Jeg er enig med representanten Jensen i at trygghet er veldig viktig. Det er viktig at mennesker kan ferdes i Norge, i byer, over hele landet, og føle trygghet.

Det er mange ting vi må gjøre for å bidra til at det skjer. Forebygging, mindre ulikheter – mange ting bidrar til å skape et trygt samfunn. Men det er selvsagt også vik-

tig at vi har et sterkt politi til stede, og at kriminalitetspolitikken fungerer. Derfor har Regjeringen gjort mye, og vi skal gjøre mye.

Det ene vi har gjort, er å styrke politiet. Politibudsjettet er økt med 2 milliarder kr, det er flere ansatte politifolk nå enn noen gang før, og så sent som rett før jul økte vi politibudsjettet i nysalderingen med ytterligere 52 mill. kr, noe som frigjør ressurser i politidistriktene til aktivt politiarbeid, bl.a. ved at det blir gitt penger til flere sivilt ansatte, slik at politiutdannede kan drive med politiarbeid.

Så har vi styrket politiets mulighet til å nyttiggjøre seg pengene, ved at vi har satsset betydelig på bl.a. økt bruk av DNA-spor. Det gjør det mye lettere å avsløre forbrytelser. Det er utvidet adgang til DNA-prøver, og det er bevilget ytterligere 100 mill. kr, noe som bidrar aktivt til å redusere kriminaliteten i Norge.

Det tredje vi har gjort, er å sørge for et rekordhøyt opptak på Politihøgskolen. Det gir nå flere politifolk ut i gatene. Så har vi tatt tak i soningskøen. Soningskøen, som var rekordhøy, er nå redusert med 80 pst. Folk som er dømt, blir fengslet. Og selv om de sitter lenger inne, er altså soningskøen redusert.

Så vi gjør mange ting. Og vi ser at selv om det er brutale eksempler på kriminalitet i Norge – og det finnes ingen unnskyldning for det – er det heldigvis slik at samlet kriminalitet i Norge går ned.

Siv Jensen (FrP) [10:04:59]: Det er ikke noe rart at soningskøene går ned, når fangene slippes ut tidligere, og man tar i bruk økt bruk av hjemmesonings. Men det var ikke det jeg hadde tenkt å spørre om.

Jeg hører statsministeren er veldig fornøyd med Regjeringens innsats, til tross for at vi står i en situasjon med akutt mangel på politi.

Ifølge statsministeren kan vi altså nå forevente flere politiresurser i løpet av 2009, og vi kan påregne at tryggheten ganske raskt kommer tilbake. Siden statsministeren er så klar på at alle de tiltakene han mener Regjeringen har gjennomført i 2008, vil virke, vil jeg gjerne få et anslag fra statsministeren på hvor mange flere politiresurser han mener vil komme ut i 2009 som følge av Regjeringens tiltak, og hvor raskt dette betyr at tryggheten kommer tilbake i hverdagen til folk.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:05:52]: Etter et litt lavt antall utdannede politifolk i forrige stortingsperiode, har vi trappet opp hvert eneste år. Det betyr at i denne perioden vil det bli utdannet nesten 650 flere politifolk enn i forrige stortingsperiode. Det gir mer politi i gatene, når vi i tillegg har økt bevilgningene til politidistriktene og sørget for flere sivilt ansatte, slik at politifolk kan drive med politiarbeid.

Akkurat hvor mange flere politifolk vi kommer til å ansette i 2010, er jo avhengig av vårt budsjett i 2010. Budsjettet for 2009 er vedtatt, og det vil gi flere stillinger og mer innsats i politiet, både ved en bedre organisering av politiet, flere sivilt ansatte og ved økte bevilgninger.

Det er slik at kriminaliteten i Norge går ned. Antall anmeldte voldsforbrytelser har gått ned fra 310 000 til

270 000. Vinningskriminaliteten går ned, og antall grove ran går ned.

Det betyr ikke at vi har avskaffet kriminalitet i Norge. Det er mye kriminalitet fortsatt, og fortsatt mye ugjort.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Jan Arild Ellingsen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:07:09]: Det er interessant å høre statsministeren redegjøre for virkeligheten i landet, og at han er fornøyd er jo interessant å registrere.

For kort tid siden gikk politimesteren i Oslo ut og advarte befolkningen mot å oppholde seg i nedre del av Karl Johan og deler av Grünerløkka på grunn av kriminaliteten der. Det ble vist til voldsepisoder, til ran o.l.

Personlig synes jeg jo det er ille når deler av hovedstaden vår delvis stenges av for vanlige borgere på grunn av at de kriminelle regjerer der. Og siden statsministeren er fornøyd med tingenes tilstand, er han da også fornøyd med at politimesteren ser seg nødt til å advare befolkningen mot å oppholde seg i visse deler av hovedstaden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:07:52]: Jeg har lagt merke til at det er en teknikk som opposisjonen veldig ofte bruker når de stiller spørsmål til meg, at de påstår at jeg har sagt at jeg er fornøyd, når jeg ikke har sagt at jeg er fornøyd. Jeg har ikke brukt ordet fornøyd, selv om man sier at jeg har gjort det.

Det jeg har sagt, er at vi har gjort mye, at vi har sørget for langt mer penger, mer politi og mer effektive etterforskningsmetoder enn under den forrige regjeringen, som Fremskrittspartiet støttet.

Det betyr ikke at vi er fornøyd. Det betyr ikke at vi mener at det ikke er mye ugjort, at vi ikke har behov for å gjøre mer. Og vi skal gjøre mer.

Når det gjelder Oslo, har Oslo-politiet blitt styrket, tilført flere stillinger og mer penger. Men Oslo-politiet har også bedt om at man strammer inn skjenkepolitikken her i byen, og jeg legger merke til at Fremskrittspartiet ikke lytter til politiet når de kommer med det rådet.

Presidenten: Elisabeth Aspaker – til oppfølgingsspørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:08:49]: Vi har en justisminister som har vært høyt og lavt i media med masse utspill i tre år, uten å være i stand til å ivareta en av statens kjerneoppgaver: et sterkt politi som kan sikre befolkningen trygghet.

De 52 mill. kr som statsministeren står og skryter av her, går til å dekke merutgifter til pass og merutgifter til voldsalarmer. Når man spør politiet ute, er det ingen som greier å skjønne at det skal bety bedre driftsbudsjetter for dem.

Vi ser nå konsekvensene av et svekket politi, med færre saker til domstolene, og vi ser at antallet narkotikasaker viser en dramatisk nedgang.

Statsministeren snakket om at man har styrket politiet. Ja, men det er også vedtatt nye arbeidstidsavtaler der man

har kuttet ut 120 stillinger i fjor og nye 30 stillinger til nyttår, uten at det er planer for hvordan man skal erstatte det.

Jeg synes at statsministeren nå må forklare hvordan det kan ha seg at vi har en justisminister som faktisk har unnlatt å ivareta den viktigste oppgaven i staten, nemlig å ivareta innbyggernes trygghet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:51]: Vi har en veldig dyktig justisminister som gjør en meget viktig jobb, og som har sørget for at politiet har fått betydelig økte ressurser – og i tillegg til det har sørget for at vi får mer effektive etterforskningsmetoder, bl.a. gjennom vesentlig økt bruk av DNA-bevis og DNA-prøver. Dessuten har han sørget for at vi bygger nye fengselsplasser, slik at soningskøen er blitt dramatisk redusert.

Det betyr ikke at han er fornøyd, det betyr ikke at jeg er fornøyd, men det betyr at vi er i gang med å styrke kriminalitetsområdet vesentlig mer enn da Høyre satt i regjeringkontorene. Det er en ærlig sak at Høyre ønsker mer til politiet, men det er litt pussig å høre den svartmalingen, når det beviselig er slik at vi bruker vesentlig mer på å bekjempe kriminaliteten nå enn da Høyre satt med ansvaret for den samme sektoren.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:10:48]: Kristelig Folkeparti er opptatt av den sammenhengen det er mellom rus og kriminalitet. Mer politi i gatene hjelper – for all del. Kristelig folkeparti støtter en styrking av politiet og ikke minst synlig politi, men en må slå fast at mer politi hjelper ikke overfor årsakene til rus og kriminalitet.

Arbeiderpartiets helsepolitiske talsmann, Jan Bøhler, har sagt at den liberale skjenkepolitikken er hovedårsaken til at det er utrygt å gå i Oslos gater. Han ønsker en strengere alkoholpolitikk, og han vil bl.a. ha strengere åpningstider for skjenkesteder. Stiller statsministeren seg bak det Jan Bøhler har sagt? Og når får vi en ny og strengere alkoholpolitikk på dette området?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:39]: Jeg mener at representanten Tørresdal tar opp et veldig viktig spørsmål og en veldig viktig problemstilling, for når vi skal bekjempe kriminalitet, som er et veldig alvorlig samfunnsproblemm som skaper utrygghet, må vi være opptatt både av å bekjempe kriminalitetens vesen, kriminaliteten i seg selv, med politi, og av å bekjempe årsakene til kriminalitet, ved forebygging. Vi må gjøre begge deler. Det er ingen motsetning mellom å være opptatt av et sterkt politi og å være opptatt av sterk vekt på forebygging. Tvert imot, politiet selv er opptatt av forebygging.

Da er det mange ting som må gjøres. Det å være opptatt av å skape et samfunn med små sosiale forskjeller er også bidrag til å redusere kriminalitet. Derfor har Norge internasjonalt sett forholdsvis lav kriminalitet.

Rus er en vesentlig årsak til kriminalitet. Det aller meste av voldskriminaliteten begås av berusede personer.

Det er kommunene som er ansvarlig for skjenkepolitikken. Jeg mener at vi fortsatt skal ha det slik. Jeg har jo lagt merke til at de kommunene som har strammet inn, har opplevd redusert kriminalitet, og jeg mener at det er en utfordring til Oslo kommune spesielt om å se på sin skjenkepolitikk.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:12:53]: Temaet er hvordan vi kan få mer politiskraft, mer politifolk – nå. Jeg skal gi tre eksempler.

I Dalane i Rogaland politidistrikt mangler de penger til å betale de folkene som vil jobbe – altså er det en mangel ved driftsbudsjettet.

I Hordaland politidistrikt er det et pionerprosjekt for å drive seniorpolitikk. Seniorer vil jobbe lenger i politiet, men de får ikke lov til det, for det er ikke penger til det.

I Oslo ville ansettelse av 40 sivile frigjort 40 politifolk som til dels sitter meningsløst i tingrettene i dag. Dette er enkle grep som ganske fort ville brakt flere hundre politifolk ut på gatene – nå.

Så mitt spørsmål er: Vil statsministeren være så konkret og så praktisk at han sørger for at driftsbudsjettene blir slik at vi unngår det vi ser i Dalane, at vi unngår det vi ser i Hordaland, hvor seniorer ikke får lov til å jobbe fordi man ikke har penger til det, og at vi unngår det vi ser i Oslo, hvor politifolk med høy utdannelse sitter i tingrettene, mens sivile kunne erstattet dem? Små penger kan gi store resultater og mange politifolk. Er statsministeren med på det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:02]: Når det gjelder politisektoren, tror jeg vi ser det samme som på veldig mange andre områder der det offentlige organiserer viktige samfunnsoppgaver, og det er at det er et spørsmål både om å skaffe mer penger og om å bruke pengene på en bedre måte, ved at vi fornyer offentlig sektor. Begge deler er viktig.

For det første er det skaffet mer penger til politiet, men det er åpenbart at vi også trenger en bedre organisering av politiet.

Jeg kjenner ikke de konkrete eksemplene som representanten Dørum tar opp, godt nok til å si ja eller nei, men jeg mener at tenkningen er helt riktig. Det er spennende og riktig tilnærming, bl.a. det å bruke flere sivile i politiet, slik at politifolk kan gjøre politiarbeid og ikke oppgaver som sivile kan utføre. Det er en tenkning jeg er helt enig i.

Det at flere seniorer kan stå lenger, er også en tenkning jeg er helt enig i. Så får jeg heller drøfte med Venstre og Dørum hvordan vi best kan få til det, i tillegg til å drøfte hvordan vi skal forebygge kriminalitet – i Regjeringens kriminalitetsforebyggende råd, som jeg ser fram til å samarbeide med representanten Dørum i.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:15:24]: Jeg vil gjerne skifte over til det temaet som jeg tror bekymrer oss alle ved inngangen til et nytt år, nemlig at vi fortsatt ikke har fått bankmarkedene eller de økonomiske systemene til å fungere.

Jeg registrerer at statsministeren i dag på første side av Dagens Næringsliv uttaler at situasjonen er skummel. Situasjonen er ikke bare skummel. Den er meget farlig, fordi vi, nesten syv uker etter at vi startet med banktiltak i Norge, ennå ikke har fått et fungerende utlånsmarked for norske bedrifter. Det er fortsatt slik at de fleste store bedrifter i Norge sier at de knapt får lån, eller hvis de får tilbud om lån, er det lån med renter som ligger langt over det vi diskuterer når det gjelder personers boliglånsrente. Utlånsmarkedet er tomt for investeringer i forskning, investeringer i miljøtiltak, investeringer i nye arbeidsplasser.

Da mener jeg det er på tide at statsministeren gjør noe annet enn å kommentere dette ved å si at det er skummelt. Da opposisjonen og posisjonen møttes i forrige uke, var dette et av de vesentlige temaene som ble lagt på bordet: Vi må få til banktiltak som virker, fordi obligasjonsmarkedet er tørket ut, og bankene tør ikke låne ut, virker det som. Da må vi vite hvorfor det ikke fungerer, og hvilke tiltak som skal til.

Da er mitt klare spørsmål til statsministeren: Når skal han slutte å kommentere med at det er skummelt, og faktisk vise handling, sørge for at Stortinget og andre får god nok informasjon til at vi kan hindre at lønnsomme bedrifter på lang sikt går konkurs på grunn av en kortsiktig finanskriser?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:21]: Det enkelttiltaket som nå er best og viktigst for norsk økonomi, er lavere rente. Lavere rente er det Regjeringen har vært mest opptatt av å legge til rette for denne høsten, fordi lavere rente virker så godt til å motvirke at norsk økonomi blir for hardt rammet av den internasjonale finanskrisen. Renten virker bra av flere grunner. Lav rente har veldig sterk effekt. Det er viktig for husholdningene, det er viktig for industrien. Ett prosentpoeng gir rundt 7 milliarder kr i økt kjøpekraft i økonomien. Derfor er renten et sterkt virkemiddel.

Den andre grunnen til at lav rente er viktig, er at den treffer dem som blir hardest rammet, ikke minst industrien og mange private bedrifter og dem som sliter med privat boliggjeld.

Den tredje grunnen til at lav rente er viktig, er at det virker raskt. Derfor er rentene satt ned, og Norges Bank har rentemøte i dag. Vi har også sett at rentene i pengeområdet, de som bankene forholder seg til, er redusert. Så det ene, og viktigste, tiltaket denne høsten har vært lavere rente. Det virker raskt, og det treffer der det skal treffe.

Så er det i tillegg viktig at selve banksystemet fungerer. Der er det også iverksatt betydelige tiltak for å få de private bankene til å fungere. Vi har laget egne obligasjoner for dem for å gi dem trygghet, slik at de kan skaffe seg penger som de kan låne ut videre. I tillegg er det laget en egen ordning for de mindre bankene i Norges Bank. Der er

det lånt ut 12 milliarder kr til 89 mindre banker. Det er et bidrag som gjør at de får mer penger, og at banksystemet fungerer mindre unormalt enn det ellers ville ha gjort.

I tillegg til det har vi iverksatt betydelige tiltak gjennom statsbankene, gjennom eksportkreditt – 50 milliarder kr ekstra i direkte lån fra statskassen, Kommunalbanken og det statlige Garanti-Instituttet, GIEK. Disse statlige virkemidlene er det veldig bra at vi har. Det er bra at man ikke avviklet de statlige bankene i oppgangstider. Nå trenger vi dem for å hjelpe bankvesenet.

Erna Solberg (H) [10:19:32]: Det er helt riktig at vi alle har vært enige om at lavere rente er viktig. Det er jo slik at lavere rente for personer i dette landet fungerer omtrent som skattelette. Det gir mer økonomisk handlekraft. Men det er en utfordring hvis lavere rente ikke medfører at det gis lån til norske bedrifter. Da fungerer faktisk ikke lavere rente som stimulans til arbeidsplasser, som stimulans til investeringer. Hvis man har lån, fungerer det, men ikke hvis man trenger å få lån. Det er jo det de rapportene som kommer inn nå, tyder på. Det fungerer ikke overfor de bedriftene som trenger lån.

Da er mitt gjentatte spørsmål, for vi har vært enig i alle de tiltakene som statsministeren har nevnt: Hvis dette ikke fungerer, hvis det er slik at bankene ikke er solide nok til at de tør å låne ut, hva vil Regjeringen gjøre, og når?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:36]: Vi har iverksatt en lang rekke tiltak gjennom hele høsten, både når det gjelder de private bankene og når det gjelder de litt mindre bankene med egne låneordninger, med betydelig tilførsel av penger, likviditet, fra Norges Bank og gjennom statlige banker, som har fått betydelig økte utlånsrammer til private norske bedrifter. Så her er det handlet. Vi har også gjort det klart hele tiden at vi er beredt til på kort varsel å iverksette ytterligere tiltak for å sikre det norske bankvesenet. Det vil vi gjøre når og der det er nødvendig. Lavere rente er det som haster mest nå, og som vi følger opp.

Så vil jeg bare si at det som nå skjer, er et eksempel på at det å ha en naiv tro på at markedet regulerer seg selv, er feil. Markedet må styres. Problemet med markedet og bankvesenet er at i gode tider låner de lett ut altfor mye, slik at det blir bobler. Når de sprekker og det blir nedgangstider, låner bankene ut for lite. Derfor trenger vi fellesskapet, vi trenger staten til å styre og lage regler og ikke minst sikre likviditet til bedriftene i en nedgangstid, og det gjør vi.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:21:50]: Det er ingen uenighet om at det er behov for å regulere markedet. Men det ser ut til at vi har en regjering som elsker å skyldte på alle andre. Ofte hører vi at det er den forrige regjeringens skyld. Nå får vi høre at det er bankenes skyld at man ikke låner ut penger. I VG i dag leser vi at de rød-grønne politikere truer med bråk dersom Norges Bank ikke setter

ned renten med minimum ett prosentpoeng. Det siste kan neppe tolkes som noe annet enn en stor frustrasjon over egen regjeringens manglende handlekraft.

Jeg registrerer ellers at statsministeren ikke svarer på de spørsmålene som Erna Solberg stiller. Når statsministeren går ut i Dagens Næringsliv og er så bekymret – og etter min oppfatning med god grunn – for at bankmarkedet fortsatt er tørket ut, bør også statsministeren kunne svare på om og når det blir iverksatt nye tiltak.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:22:52]: Vi er opp-tatt av å iverksette tiltak på en måte som ikke skaper mer usikkerhet og større problemer. Derfor vil de tiltakene vi iverksetter, bli iverksatt i tett dialog med våre faginstanser, Norges Bank og Kredittilsynet, men også så langt som mulig med næringen.

De tiltakene som er iverksatt, er betydelige. Bare f.eks. det å øke GIEKs rammer fra 50 milliarder til 110 milliarder, det å gjøre det mulig for industrien å låne 50 milliarder kr direkte i statskassen, innebærer en betydelig likviditetstilførsel til norske bedrifter og privat næringsliv fra staten. Det har vi gjort. Vi har vist handlekraft i forhold til bankvesenet, både det private og det statlige. Og så har vi sagt at vi er beredt til å iverksette ytterligere tiltak, men da gjør vi det på den måten og på det tidspunktet vi mener treffer næringen best.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:23:59]: Det er jo rimelig opplagt at statsministeren ikke aner hva han skal svare på spørsmålet til Erna Solberg.

Det er helt riktig at da opposisjonen møtte Regjeringen for en tid tilbake, var dette et av de viktigste spørsmålene vi diskuterte. Vi bad konkret om at det skulle gis en tilbakemelding til Stortinget på hva som kunne gjøres for å få kredittmarkedet til å virke bedre. Den tilbakemeldingen er ikke kommet.

Så hører jeg statsministeren si at Regjeringen vurderer nye tiltak, og at man ikke vil skape uro – man vil vente og se. Men situasjonen er alvorlig nå. Bedrifter får ikke lån nå. Og det er mange som melder om det. Det er altså ikke bare bedrifter, men det er også privatpersoner som trenger mellomfinansiering i forhold til kjøp og salg av bolig – og markedet er altså stoppet helt opp.

Hvis det er slik at statsministeren mener at han kan styre markedet bedre enn han gjør i dag, er det akkurat nå han bør gjøre det for å få kredittmarkedet til å virke bedre. Da vil jeg vite hva Regjeringen har tenkt å gjøre for å forbedre de tiltakene som allerede er iverksatt.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:07]: Det som er helt åpenbart, og som denne høsten har vist, og som jeg la merke til at også banknæringen gav uttrykk for på radioen i morges, er at Regjeringen iverksetter omfattende tiltak for å få banksystemet til å fungere. Banknæringen er glad for de tiltakene som er iverksatt – mange av dem er under iverksetting nå. For eksempel har vi avsatt 350 mil-

liarder kr til de private bankene. Der er 42 milliarder kr tilført som obligasjoner, så det gjenstår mye. Det er tilført 12 milliarder kr til 89 mindre banker. Det er fortsatt betydelig låneadgang, mange ulike måter å tilføre kreditt på, som vi bruker daglig eller ukentlig fra Norges Bank og statens side.

I tillegg er det slik at vi har jo ikke brukt opp hele den rammen på 50 milliarder kr som vi nå har gitt til norsk industri – 50 ekstra milliarder kr fra statskassen direkte lånt ut til industrien gjennom Eksportfinans. Det er mye å gå på der. Så vi har virkemidler, vi bruker de virkemidlene, og uten dem hadde situasjonen vært vesentlig mer alvorlig. Trenger vi nye, kommer de med kort varsel.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:26:25]: Stortinget vet nå at statsministeren er bekymret. Stortinget vet at statsministeren fortløpende vurderer situasjonen og fortløpende setter inn tiltak, men Stortinget får ikke vite hva statsministeren tenker på, og hva han planlegger. For å si som min bestemor: Mens graset gror, dør kua. Det ser vi i daglige oppslag, senest i går i Dagens Næringsliv: «D-dag for Karmøy». – Karmsund Maritime har D-dag i morgen. – Det er akkurat det som er tema for dette spørsmålet.

Jeg vil spørre statsministeren: Er han innstilt på å inngå i en nasjonal dugnad for å møte den sterkt økende arbeidsledigheten, slik f.eks. den tyske regjeringen har gjort? Ifølge Financial Times i går har den tyske regjeringen gått inn med betydelige offentlige investeringer i skolebygg, infrastruktur osv., mot at bedriftene forplikter seg til å unngå masseoppsigelser og arbeidslivets parter forplikter seg til å vise moderasjon.

Statsministeren skal senere i dag møte partene i arbeidslivet. Vil han ta initiativ til en nasjonal dugnad, som ikke bare omfatter oss i opposisjonen i Stortinget, men som omfatter næringslivet og fagbevegelsen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:44]: Det Stortinget vet, er at Regjeringen og myndighetene handler. Vi iverksetter betydelige tiltak. Statsbanker og privatbanker har fått tiltak som gjør at de kan låne ut mer penger enn de ellers kunne ha gjort. Men det viktigste enkelttiltaket er lavere rente. Lavere rente treffer bedriftene, det treffer alle med boliggjeld, det virker raskt, og det har stor effekt på norsk økonomi. Derfor har vi, helt siden vi la fram statsbudsjettet, sagt at det tiltaket som må virke først, som er førstelinjeforsvaret mot den internasjonale finanskrisen, er å få rentene ned. Derfor har vi lagt til rette for lavere rente, og derfor har også Norges Bank et mandat, et oppdrag, som innebærer at de skal sette den renten som er nødvendig for å sikre en god utvikling i norsk økonomi. Så det er helt feil når alle representantene fra opposisjonen påstår at denne regjeringen ikke iverksetter tiltak. Det iverksettes tiltak løpende. Og lavere rente er det største og viktigste tiltaket som virker raskest.

Så har vi invitert til dialog med opposisjonen på Stortinget. Vi hadde, etter min vurdering, et godt og nyttig

møte med opposisjonen på Stortinget nylig, og vi inviterer nå partene i arbeidslivet til dialog for nettopp å lytte til de innspill de har, når vi skal lage de ytterligere tiltak vi har varslet i januar.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:29:12]: Paradoksalt nok er jeg glad vi bor i et land hvor statsministeren ikke har all makt til å pålegge private banker å låne ut penger til bestemte prosjekter, men må indirekte påvirke bankenes muligheter til å gjøre det.

Jeg er faktisk enig med statsministeren i at den veien som handler om tiltak i form av å tilføre likviditet via lån og sikkerhet i bankene, er gått så langt som jeg tror at noen kan komme pr. dags dato. Like fullt holder bankene igjen. Det er åpenbart at de nå er i en situasjon hvor de er opp-tatt av å bygge egenkapitalen sin – slanke balansen, som økonomene sier. Jeg tror at i denne situasjonen er det neste skritt Regjeringen må vurdere, hvordan man kan tilføre eller styrke egenkapitalen i bankene – og jeg mener definitivt ikke at staten skal overta bankene, men andre måter å tilføre bankene egenkapital på, f.eks. gjennom ansvarlige lån.

Ellers er det åpenbart at bankene også er usikre på framtiden. Da er det å komme med tiltak i den økonomiske politikken, krisepakke og andre ting, som kan skape optimisme, også det som skal til for at bankene tør å låne ut. Er det råd statsministeren synes det kan være ålreit å høre på?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:17]: Jeg mener det er veldig viktig at vi lytter og hører på råd, og jeg mener at representanten Sponheims tilnærming er en klok tilnærming. For det første er det slik at det som staten kan gjøre, er å bidra til at det kommer likviditet, eller penger, inn i systemet, og der har vi mange kanaler, og vi tilfører mye penger.

Men så er det til syvende og sist avgjørende at bankene velger å låne til prosjekter, og at de stoler på dem. Da er problemet nå at bankene er forsiktige. Da er spørsmålet: Hvordan kan vi legge til rette for at bankene låner ut mer? Jeg vil være varsom med å spekulere i enkelttiltak, for i det øyeblikket jeg som statsminister gjør det, kan det skape usikkerhet og spekulasjoner om at vi kan gjøre ting som kan skape usikkerhet.

Vi gikk jo inn med betydelig egenkapital da vi hadde en alvorlig bankkrise i 1992. Vi er ikke i en tilsvarende situasjon nå, så jeg vil være varsom med å spekulere i det. Om vi skal gå inn med andre virkemidler – ansvarlige lån, og jeg har også hørt andre eksempler – vel, alt det vurderes løpende og i nær dialog med banksektoren selv.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:31:35]: Vi nærmer oss jul, og det er på tide å ønske statsministeren en riktig god julehelg.

Det er slik at vi har juletradisjoner også her i Stortinget. En av dem har en del av oss opplevd i dag, at ansatte og representanter går rundt juletreet, akkompagnert av Frelsesarmeen. Frelsesarmeen er jo en organisasjon som nyter støtte og respekt fra så å si hele det norske folk. Men Regjeringens julegave til Frelsesarmeen har vært å trekke støtten til deres barne- og ungdomsarbeid tilbake. Det dreier seg om over 6 000 barn og unge rundt omkring i hele Norge, som går i kor, i korps og i speideren. Fra 2009 får de ikke statsstøtte. Grunnen til det er at Regjeringen har vedtatt en forskrift, og at Regjeringen ikke liker de retningslinjene som Frelsesarmeen har for sitt lederskap.

Jeg går uten videre ut fra – slik jeg kjenner statsministeren – at han er ubekvem med dette vedtaket. Jeg regner med at det ikke kan bli stående, fordi det vil ramme barne- og ungdomsorganisasjoner langt utover Frelsesarmeen. Flere av dem har nå fått truende brev og mailer fra det samme Fordelingsutvalget som står bak dette. Men bak det igjen ligger det en forskrift som er politisk vedtatt. Jeg vil gi statsministeren en anledning her i Stortinget nå før jul til å markere at dette vil det bli ryddet opp i. Slik kan vi ikke ha det i Norge. Vi skal ha et inkluderende samfunn, og det må også inkludere dem som har andre meninger enn Regjeringen. Frelsesarmeen får nok kompensert sin støtte gjennom julegrytene og andre steder, men Norge må ha et støttesystem for barne- og ungdomsorganisasjoner som er romslig, raust og inkluderende.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:32]: Det er helt riktig, som representanten Høybråten sier, at vedtaket i Fordelingsutvalget, som er en underliggende etat under Barne- og likestillingsdepartementet, bygger på en forskrift. Den forskriften ble laget i nær dialog med ungdomsorganisasjonene, ved at det var et eget utvalg der de satt, som utarbeidet forskriften. Saken skal nå ankebehandles i departementet. Derfor vil det være galt av meg å gå inn i den enkeltsaken, for det vil bare svekke vår mulighet til å ta den beslutningen vi mener må være riktig, når vi får den på vårt bord.

Når det er sagt, vil jeg generelt si: Vi må være veldig varsomme i dette landet med å innrette oss slik at vi straffer organisasjoner som har standpunkter eller meninger vi ikke liker. Mangfold krever også at vi respekterer dem vi er uenige med. Jeg er en varm forsvarer av homofiles rettigheter. Jeg har bidratt til at de bl.a. har fått et styrket lovvern. Men jeg er også forsvarer av at folk kan få lov til å være uenig med meg og det Regjeringen mener. Da er utfordringen den at man også må akseptere at organisasjoner som har andre standpunkter og andre praksiser enn det vi står for, skal likebehandles og få økonomisk støtte. Jeg tror det er Voltaire som har sagt at jeg er dypt uenig i det du sier og står for, men jeg vil dø for din rett til å si og mene det du mener. Det er en liberal tilnærming til ytringsfrihet som jeg har stor respekt for.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:35:04]: Jeg er glad for det svaret som statsministeren nå gir. Jeg har i bunn og grunn trodd at det var slik at statsministeren står for en liberal og romslig stat som er inkluderende for alle, også

for dem som representerer et annet syn enn det som i øyeblikket er politisk korrekt.

Det som imidlertid er det politiske spørsmålet – som statsministeren kan gå inn i, uten å gå inn i enkeltsaken og ankebehandlingen, som jeg har respekt for at han ikke vil gjøre – er at når man ser at en politisk vedtatt forskrift slår ut på denne måten og truer med å slå ut for organisasjoner som representerer 150 000 barn og unge her i landet og deres fritidsaktiviteter, er det vel god grunn til å gå den forskriften nærmere etter i sømmene. Jeg tror ikke det er noen tvil om at Fordelingsutvalget tolker den forskriften riktig. Spørsmålet er om forskriften er riktig.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:10]: Det er mulig at man skal se på den forskriften når vi nå først har ankebehandlingen av en enkelt sak i forhold til forskriften. Forskriften er et resultat av et utvalg som ble nedsatt av Bondevik II-regjeringen, som gjennomgikk støttepolitikken overfor barne- og ungdomsorganisasjonene og ble ledet av Guro Ødegård, og som var sammensatt av representanter for de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene. Så langt jeg vet, var det et enstemmig utvalg som foreslo denne regelen. Det kan likevel være riktig å forandre regelen, og derfor må vi gå gjennom den. Men hensikten med regelen er å sikre at man har demokratiske organisasjoner, der alle kan delta. Men så støter det mot andre prinsipper, og så får vi gå gjennom det og se om vi har funnet den rette avveiningen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – May-Helen Molvær Grimstad.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:37:07]: Det er riktig at Bondevik II-regjeringa sette ned eit utval. Resultatet av det arbeidet blei klart i 2006, og retningslinjene blei vedtekne politisk i 2007, så det er denne regjeringa som har ansvaret for dei retningslinjene som er vedtekne.

Det vi ser, er at vedtaket om at Frelsesarmeen ikkje skal få tilskot, og det at ei rekkje andre organisasjonar indirekte får trussel om at dersom dei ikkje endrar retningslinjene sine, vil òg dei miste statstilskotet, medfører ei stor uro. Når statsministeren seier at Regjeringa ikkje vil straffe organisasjonar som har eit anna standpunkt enn det Regjeringa sjølv kanskje har, er det heilt openbert at statsministeren no vil ta tak i dette og syte for at retningslinjene blir endra, slik at ein kan skape ro i organisasjonslivet. Kanskje blir 150 000 barn og unge ramma dersom Regjeringa ikkje grip inn politisk.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:15]: Det er helt riktig at det var denne regjeringen som fastsatte forskriften, men vi gjorde det på grunnlag av et utvalg – som var nedsatt av den forrige regjeringen – der organisasjonene var tungt representert, og som anbefalte denne endringen. Men, som jeg sier, vi er ansvarlig for forskriften. Vi er også ansvarlig for å vurdere om den skal endres. Det får vi nå gjøre, men først får vi behandle ankesaken og ta stilling til den. Derfor må jeg være ryddig med hensyn til ikke å begynne å behandle én enkelt ankesak.

Det som bl.a. står i forskriften, er:

«Tilskudd kan gis til frivillige landsomfattende organisasjoner som ved sine vedtekter:

(...)

c) ikke skaper hindre for full deltakelse for barn og ungdom fra alle samfunnsgrupper, uavhengig av kjønn, etnisitet, nedsatt funksjonsevne eller seksuell orientering.»

Det er da problemet oppstår, nemlig: Hvor strenge krav til at organisasjoner er åpne for alle, skal fellesskapet kunne stille – vurdert opp mot ønsket om at man skal ha lov til å stenge noen ute, fordi man skal ha lov til å stå for en politikk som jeg er uenig i? Det er et klassisk dilemma, og nå får vi gå inn i det dilemmaet.

Presidenten: Presidenten er i tvil om hvorvidt det er nødvendig – etter å ha hørt ordvekslingen – med flere oppfølgingsspørsmål.

Presidenten vil slippe til Anders Anundsen. Hvis det ikke bringes fram noe nytt, blir dette siste oppfølgings-spørsmål.

Anders Anundsen (FrP) [10:39:38]: Vi lever i et stolt demokrati. Statsministeren har selv gjort rede for hvor viktig meningsfrihet og ytringsfrihet er for at vi skal ivareta de verdiene vi står for. Norge bruker mange ressurser også internasjonalt på å spre meningsfrihet og ytringsfrihet som viktige verdier en bør bygge et demokrati og et samfunn på.

Den nevnte ordningen gjelder ikke bare Frelsesarmeen. De fleste kristne ungdomsorganisasjonene vil sannsynligvis komme i den samme situasjonen som Frelsesarmeen har kommet i når det gjelder dette konkrete tilfellet, som har fått mye medieomtale. Statsministeren ser nå konsekvensen av forskriften som statsministeren har vedtatt. Selv om det er et utvalg som har kommet med en innstilling, er det, som statsministeren sier, statsministeren og Regjeringen som er ansvarlig for dette. Konsekvensene er nå klare. Kan statsministeren også være klar på at den konsekvensen som vi nå ser, ikke er akseptabel og vil resultere i at statsministeren initierer forskriftsendring, og at det gjøres på en slik måte at det ikke vil få konsekvenser for driftsåret 2009 for de organisasjonene som er berørt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:43]: Jeg respekterer fullt ut spørsmålet. Men jeg mener det er veldig viktig at Regjeringen og Barne- og likestillingsdepartementet behandler denne saken etter alle de forskrifter og regler som finnes om saksbehandling, spesielt ankebehandling. Hvis vi gjør feil der, undergraver det vårt vedtak når det blir fattet. Derfor vil jeg ikke behandle saken nå – den skal først behandles i departementet.

Det som er viktig å få fram, er at da utvalget foreslo dette og det kom inn i forskriften, skyldtes det at man ønsket å hindre diskriminering, som er et veldig legitimt og viktig hensyn. Det er nedfelt i FNs menneskerettighetserklæring. Det vi ønsker, er å unngå å diskriminere folk med nedsatt funksjonsevne, folk med ulik etnisk bakgrunn og folk med ulik seksuell legning. Jeg mener at det er galt

å diskriminere mennesker, selvfølgelig også dem som har en annen seksuell legning. Men da er spørsmålet: Hvordan skal vi håndtere de organisasjonene som er uenig med meg, og som ønsker å utestenge noen? Jeg mener det er synd, men det er ikke det samme som å si at vi mener at de skal miste økonomisk støtte.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:42:03]: Vi er akkurat i de dager da vi også i Stortinget sender hverandre kort og ønsker hverandre godt nytt år. Men det er nok slik at for mange – kanskje ikke spesielt for stortingsrepresentanter, men for mange andre i dette landet – hefter det i år dessverre en større usikkerhet ved hvor godt det nye året blir. Jeg tenker på den krisen som startet i finansnæringen, og som etter hvert nå sprer seg dypere inn i realøkonomien – så langt kanskje mer i andre land enn hos oss. Men vi ser daglig meldinger også hos oss om hvordan det rammer bedrifter og arbeidsplasser, og skaper oppbrudd i hjem og i lokalsamfunn.

Jeg har allikevel lyst til å invitere statsministeren til ikke bare å sette ord på den krisestemningen som nå brer seg i samfunnet, men til å se på hvilke muligheter krisen kan skape for oss. Det er Obamas nye stabssjef, Rahm Emanuel, som har uttalt de siste dager: En krise må ikke bli bortkastet. Jeg er opptatt av at vi også i Norge må klare å håndtere både krise og problemer og å leve med lokalsamfunn og enkeltskjebner, men samtidig ta tak i mulighetene. I en slik oppbruddstid er det stor fare for at vi tar ut nåverdiene av alle problemene – slik bankene tydeligvis gjør – istedenfor å ta ut nåverdiene av de mulighetene dette skaper. Jeg tenker spesielt på de mulighetene til et mer bærekraftig samfunn som en krise og et oppbrudd på ulike måter gir.

Jeg vil si ganske tydelig – fra mitt ståsted – at den største utfordringen vi har i 2009, fortsatt må være å få til et vellykket København-møte og å holde utviklingen i retning av å løse klimaproblemene. Der tror jeg også noen av utfordringene ligger når det gjelder å løse de kortsiktige økonomiske problemene. Ser statsministeren den muligheten å kombinere løsningene i den økonomiske verden – også her i landet – med de utfordringene vi har når det gjelder å følge opp klimaforliket?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:09]: Det korte svaret på spørsmålet er ja. Jeg ser de mulighetene. Og jeg mener det er mulig å forene ønsket om å få til en mer bærekraftig utvikling med å iverksette tiltak for å sikre arbeidsplassene. Vi kan ikke innrette oss slik at vi må velge arbeid eller miljø – vi må få til begge deler. Det er det som er meningen med eller budskapet i begrepet «bærekraftig utvikling». Enten vi satser på kollektivtransport eller på jernbane – eller hva vi nå satser på – er dette tiltak som kan sikre arbeid, men i tillegg bidra til bedre miljø og lavere utslipp.

Jeg er også enig i at det viktigste i 2009 er at vi håndterer de varige spørsmålene vi står overfor, som f.eks. klimautfordringen og fattigdomsproblemene. All historie

tilsier at det økonomiske tilbakeslaget vil bli forholdsvis kortvarig, sett i dette perspektivet. Klimaproblemet vil være der i mange tiår. Det økonomiske tilbakeslaget verden nå opplever, vil etter alt å dømme være over i løpet av en vesentlig kortere periode enn det. Jeg tør ikke si om det blir ett, to eller tre år, men det blir i hvert fall et begrenset antall år. Det er viktig at vi da ikke mister av syne de varige problemene vi står overfor, som fattigdom, FNs tusenårsmål og klimaproblemene.

En annen utfordring vi står overfor, er å finne balansen mellom å beskrive alvoret og samtidig ikke svartmale. Selv om Statistisk sentralbyrå skulle få rett i sine anslag for økt ledighet neste år, vil det fortsatt være slik at rundt 96 pst. av alle dem som ønsker jobb her i landet, får jobb. De aller, aller fleste av dem vil få økt kjøpekraft, få mer å rutte med, i 2009 enn i 2008. Det er veldig viktig at alle de menneskene som har jobb og en normal inntekt, som er det store flertallet, handler og oppfører seg som normalt. For hvis de blir unødvendig urolige, forsterker det bare krisen. Så det er mange utfordringer og dilemmaer vi står overfor.

Lars Sponheim (V) [10:46:16]: Jeg er enig i mye av det statsministeren sier her. Jeg er av mitt landsstyre i Venstre pålagt å arbeide for å påvirke statsminister og regjering i den offentlige debatt, slik at over halvparten av de tiltakene vi setter inn for å løse arbeidsledigheten, trekker i en grønn retning. Jeg vet at jeg ikke her kan oppnå at statsministeren vil binde seg til en slik målsetting, men jeg kan i hvert fall uttrykke det synspunktet at det kunne være ønskelig at over halvparten av tiltakene trekker i en grønn retning.

Det kan gjelde veldig fornuftige tiltak, som enøktsatsing i skolebygg eller offentlige bygg. Det kan gjøres fort. Vindusprodusenter har lite å gjøre, og vinduene er råtne i mange skoler. Det går an å kombinere dette på en måte som gjør at kommunene får billigere drift når dette er gjort, og ikke en dyrere drift. Det samme gjelder hjelp til eksportindustrien, til ikke å sette folk på gata, men at man begynner å tenke nytt når det gjelder hva man kan gjøre med tanke på den nye bærekraftige utviklingen vi nå går inn i. Her har statsministeren et viktig oppdrag. 50 pst. hadde vært en flott julegave til det norske folk!

Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:23]: Jeg mener at representanten Sponheim må kunne hilse sitt sentralstyre og sitt landsstyre og si at han presset meg meget hardt til at halvparten av tiltakene i tiltakspakken som kommer i januar/februar, blir grønne tiltak. Jeg lover ikke her og nå at det blir halvparten, men det jeg kan si, er at det selvfølgelig kommer til å bli miljøtiltak i den pakken.

Det er et spørsmål om avveining. Det overordnede for oss vil hele tiden være det som sikrer arbeidsplasser – en sysselsettingspakke. Alternativet til å bruke penger på et miljøtiltak er f.eks. å bruke penger på å ruste opp jernbane, skole eller andre ting. Jeg tror det vil være mange gode formål i den pakken – nærmest uansett.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Kvasheim.

Gunnar Kvasheim (V) [10:48:23]: Miljøvernministeren har sagt at han vil kjempe for å få en grønn krisepakke. Statsministeren kan oppfatte Venstres engasjement i dag som et ønske om å gi miljøvernministeren drahjelp i denne kampen for å få en grønn krisepakke.

Jeg hører at statsministeren sier at det vil være tiltak i krisepakken rettet inn mot miljøet. Men det var ikke et tydelig uttalt ønske om å lage en grønn krisepakke som en ser i en del EU-land, og som en ser i USA fra den nye Obama-administrasjonen. Det er her jeg ønsker å utfordre statsministeren på å være tydeligere – om han vil bruke denne krisepakken både når det gjelder forskning, næringspolitikk og klimapolitikk, til kraftfullt å få en dreining i retning av et mer bærekraftig samfunn. Jeg ønsker kort og greit å utfordre statsministeren til å bekrefte at han vil sette betegnelsen «grønn» på krisepakken som Regjeringen kommer med på nyåret.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:49:21]: Det viktigste er at vi legger fram en pakke, og det er mye lettere å kommentere den etter at vi har lagt den fram enn før vi legger den fram. For når vi har lagt den fram, kan alle se hva vi har lagt fram. Pakken er ikke ferdig. Vi jobber med den nå. Det er noen grunnleggende spørsmål som må avklares aller først.

Det ene er størrelsen – omfanget – på tiltakene. Det vil vi bl.a. se i lys av utviklingen i norsk økonomi og hvor godt vi lykkes med å få ned rentene. Så størrelsen og rammene vil være avgjørende.

Det andre er at tiltakene må være midlertidige, for dette skal være ekstratiltak som vi nå iverksetter i en nedgangstid. Da må de kunne avvikles når økonomien igjen snur. Det er mange fornuftige, gode midlertidige tiltak. Oppussing av skoler er et tiltak som kan være midlertidig. Når det er gjennomført, så er det gjennomført.

Det tredje er sammensetningen av disse tiltakene. Der vil jeg være varsom med å være for presis. Men det vi har sagt i brevet til Stortinget, er at det vil gjelde vedlikehold, oppussing og byggeprosjekter. Det er lett å se for seg vedlikeholdsprosjekter som både gir en bedre skole, og som f.eks. gir mindre energibruk i et oppusset skolebygg. Om det da er grønt eller skole – eller kanskje begge deler – er det i hvert fall bra.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:50:50]: Alle krisetiltak trenger ikke nødvendigvis å kreve overføringer eller midler fra staten. Energibransjen sitter på store mengder kapital. De har et stort antall gode prosjekter, og mange av dem er lønnsomme selv uten et statlig støtteregime. Det bransjen likevel påpeker når de ikke klarer å få realisert disse prosjektene, er at det mangler rammebetingelser fra myndighetene og at saksbehandlingskapasiteten i NVE er

altfor svak. Dermed blir gode prosjekter liggende i kø uten å bli realisert.

Regjeringen har i løpet disse tre og et halvt årene ikke fremmet noen overordnet stortingsmelding om energipolitikk. Det har medført at vindkraftbransjen har fått endret sitt regime hvert år. Det betyr at store vannkraftprosjekter og store oppgraderingsprosjekter blir liggende mange år i kø. Småkraftprosjekter som søker nå, må vente til 2010 før de i det hele tatt får en saksbehandler.

Vil statsministeren ta initiativ til å sikre at energibransjen får mer offensive rammevilkår, slik at de kan få realisert de lønnsomme prosjektene som ligger på plass, og som kan være med som et godt konjunkturtiltak i disse vanskelige tidene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:52:05]: Først tror jeg det er viktig å understreke at den pakken som kommer i januar/februar, ikke er et fullstendig og totalt nytt statsbudsjett. Det er målrettede tiltak for å sikre sysselsetting, og det vil være midlertidige tiltak. Det er selvsagt mange andre ting som det er viktig å gjøre, men det er ikke sikkert at vi kan gjøre alt det i den pakken. Det kommer nye reviderte budsjetter, nye statsbudsjetter og nye dokumenter utover våren.

Men når det gjelder energi, er det for det første slik at jeg er enig i at saksbehandlingsskapasiteten er viktig. Den er styrket, og om vi får på plass en ytterligere styrking i 2010, får vi komme tilbake til. Rammene for Enova til å støtte fornybar energi er kraftig økt. De var på rundt 700 mill. kr da vi overtok. Nå er de på 1,3 milliarder kr, og de skal opp i 1,5–1,6 milliarder kr med de ekstra avsetningene. Så vi snakker om en betydelig økning i tilskudd til bl.a. vindkraft. Derfor er det også tildelt midler til nye vindkraftprosjekter – jeg mener det skjedde i går.

Presidenten: Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgingsspørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:53:15]: Altfor mange arbeidstakere er usikre på framtiden, fordi de er i bedrifter som har fått et stort fall i etterspørselen, og som dermed har problemer med inntjening. I tillegg har bankene blitt svært varsomme med å låne ut penger. Det gjør at en rekke bedrifter har en akutt likviditetssituasjon.

En av de bransjene som har det ekstra tøft, er bilbransjen. Vi opplever at bilsalget stuper, og at en rekke forhandlere står i fare for å gå konkurs. I tillegg er den norske bildelindustrien under sterkt press, med bildelfabrikker som CT Farsund og Kongsberg Automotive.

Nå trengs det enkle forbrukerrettede tiltak, og finanskrisen må brukes i miljøets tjeneste. Nyere biler har vesentlig lavere utslipp, og de er også langt sikrere enn eldre biler.

Vil statsministeren, i likhet med Høyre, kutte avgiftene på de mest miljøvennlige bilene, for å stimulere salget for å gi Norge en nyere bilpark, en bilpark som er sikrere og mer miljøvennlig?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:54:18]: Vi har lagt om bilavgiftene her i landet i en mer miljøvennlig retning: Forurensende biler betaler høyere avgift, og mer miljøvennlige biler betaler lavere avgift. Igjen er det slik at hvorvidt vi skal gjøre mer og foreta ytterligere omlegginger her, får vi komme tilbake til i de enkelte budsjetter. Men det er altså allerede blitt gjennomført en omlegging av bilavgiftene i en mer miljøvennlig retning i Norge, fordi vi mener at det skal lønne seg å være miljøvennlig og straffe seg å forurense.

Jeg mener at kanskje det viktigste bidraget for å få en mer miljøvennlig bilpark er å få transportnæringen inn i EUs kvotesystem, for da får vi en pris på forurensning, en pris på CO₂-utslippene, og det vet jeg det jobbes for i EU. Når man får til det, får vi et veldig kraftfullt og effektivt virkemiddel til å sette et tak på totale utslipp fra transportsektoren i tillegg til å få en pris på utslipp som gjør at det blir mer lønnsomt å kjøre miljøvennlige biler.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:55:27]: Jeg er glad for at statsministeren sier at vi ikke må stille oss slik at vi setter arbeid og miljø opp mot hverandre. Han nevnte i sitt svar til Sponheim at vi kan satse på kollektivtrafikk, og vi kan satse på jernbane. Det vil gi folk arbeid, og det vil føre til lavere klimautslipp.

Det er slik at i 2007 satte vi ny norgesrekord i klimautslipp, og veisektoren var det området hvor vi nok en gang fikk en økning.

Men vi har i Norge et lite industrieventyr: elbilbransjen. Vi ser nå at det er mange konkurrenter innenfor bilbransjen som legger om og satser på elbiler. Norge har et forsprang innenfor denne sektoren, vi har et industrieventyr.

Hva vil statsministeren foreta seg med hensyn til teknologiutvikling, slik at vi kan ta vare på dette forspranget som Buddy, som Think, bl.a., har gitt oss?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:31]: Jeg er opptatt av at staten legger til rette for utvikling av miljøteknologi. Jeg er opptatt av at det skal være et godt samarbeid mellom det offentlige og private bedrifter når det gjelder å utvikle nye produkter. Men jeg er opptatt av at det ikke skjer ved at man i departementene eller i Regjeringen sitter og peker på *den* vinnerbedriften og *den* taperbedriften – og velger. Da tror jeg vi veldig ofte kommer til å gjøre veldig alvorlige feil, og at de som har de beste lobbygruppene og best innpass hos politikerne, vinner fram. Derfor er jeg opptatt av å lage ryddige, ordentlige regler for statlig engasjement i private bedrifter. Det har vi gjort gjennom Innovasjon Norge. De har låneordninger, garantiordninger og risikolåneordninger, som har vært brukt til å fremme norsk elbilproduksjon tidligere. I tillegg har staten nå opprettet et nytt virkemiddel, nemlig Investinor, som er et statlig fond som skal gå inn med egenkapital, og der en av oppgavene er å gå inn med egenkapital i miljøvennlige bedrifter og når det gjelder miljøvennlige produkter.

Historien har vist at staten har vært inne. Men jeg mener at det ikke er en statsministers oppgave å gå inn i enkeltbedrifter. Det må vi overlate til de organene som er satt til å gjøre det, nemlig Innovasjon Norge, Investinor og ZERO.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:57:55]: Norske arbeidstakere går tøffe tider i møte. En ting, med tanke på den finanskrisen vi opplever nå, er at vi daglig opplever konkurser innenfor små og mellomstore bedrifter, permisjonsvarsler går ut hver eneste dag, og vi opplever større og større ledighet. Statsministeren har jo i en tidligere spørretime sagt at det må norske arbeidstakere tåle, og de må innstille seg på en omstilling, særlig innenfor bygg- og anleggssektoren.

Men det er også andre ting som norske arbeidstakere må føle som en stor utfordring i framtiden. Den 1. mai neste år går overgangsordningen for 15 EU-land ut. Det betyr at etter 1. mai neste år kan arbeidstakere innenfor hele Schengen-området komme til Norge uten noen restriksjoner overhodet og finne seg arbeid. Innenfor mange sektorer kan man faktisk tilby sin arbeidskraft til 20, 30 og 40 kr timen. I tillegg til det vet vi at tjenestedirektivet er like rundt hjørnet, et direktiv som har sådd stor tvil om hvorvidt utenlandske arbeidstakere kan komme til Norge og ta med seg lønns- og arbeidsvilkår fra opprinnelseslandet.

Når vi vet at norske arbeidstakere også i utgangspunktet har verdens høyeste skatte- og avgiftsnivå, vil alt dette sette norske arbeidstakere i en konkurransesituasjon som blir vridende uansett hvilke tiltak Regjeringen måtte sette inn i forhold til sosial dumping.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Utover de tiltak som Regjeringen nå har gjort i kampen mot sosial dumping, og utover det som Regjeringen har uttalt om tjenestedirektivet, har Regjeringen noen planer – eller forbereder den et eller annet – for å styrke norske arbeidstakeres rettigheter og konkurransevilkår når markedet fra 1. mai åpner seg 100 pst., og når tjenestedirektivet er inkorporert?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:53]: For det første følger det av EØS-avtalen, som et bredt flertall her på Stortinget har stilt seg bak, at det skal være fritt for folk innenfor EØS-området, innenfor Europa, å bevege seg mellom landene og ta jobb i ulike land. At Norge kan få arbeidskraft fra Polen, eller at vi kan jobbe i Tyskland, er en del av EØS-avtalen. Jeg regner med at også representanten Sandberg er enig i at sånn skal det være.

Så er det viktig å unngå at det fører til forverring av lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakere i Norge. Det har Regjeringen vært veldig opptatt av, det er viktig at vi alle er opptatt av det. Derfor ble det innført overgangsordninger for de nye EU-landene. Det har nok vist seg at de overgangsordningene har vært mindre viktige enn vi kanskje trodde, fordi arbeidsinnvandringen til Norge har vært høyere enn til veldig mange land uten overgangsordninger. Arbeidsinnvandringen til Norge har vært høy, selv om vi har hatt overgangsordninger. Det viktigste er derfor ikke

om vi har eller ikke har overgangsordninger, det viktigste er om vi har eller ikke har tiltak for å hindre sosial dumping. Det har Norge innført. Vi hadde en egen tiltakspakke med mange konkrete krav, og vi har nå kommet med en ny pakke, tiltakspakke 2, der det bl.a. stilles krav om identifikasjonskort for folk på byggeplasser. Jeg mener vi også nå innfører det for noen nye næringer, bl.a. i renhold, der vi bruker dette med allmenngjøring av tariffavtaler, bruker dette med innsynsrett i tariff- og lønnsvilkår for underleverandører, styrker Arbeidstilsynet og andre tiltak. Nå skal vi sende på høring et forslag om det som kalles solidaransvar, som innebærer at man også har ansvar for underleverandørenes lønns- og arbeidsvilkår, osv.

Vi gjennomfører og kommer til å gjennomføre omfattende tiltak for å hindre sosial dumping – og de virker. Vi gjør det i tett dialog med arbeidstakernes organisasjoner fordi vi ønsker arbeidsinnvandring, men vi ønsker ikke sosial dumping. Vi sier ja til arbeidsinnvandring og nei til sosial dumping, og iverksetter tiltak hele tiden.

Per Sandberg (FrP) [11:01:58]: Det er helt riktig som statsministeren påpeker, det er mange ting som er på plass. Men fortsatt er det slik at innenfor enkelte bransjer faller man utenfor disse reguleringsene. Som jeg også prøvde å si i mitt hovedspørsmål: Selv om man allmenngjør alle tariffene for alle bransjer og sektorer i dette landet, vil fortsatt norske arbeidstakere tape i konkurransen med arbeidskraft fra eksempelvis Polen, eller andre land innenfor EU, fordi norske arbeidstakere er bosatt her og belastet med helt generelle skatter og avgifter, noe som utenlandske arbeidstakere ikke vil få ved at de pendler fra opprinnelseslandet til Norge. Det kan nevnes både eiendomsskatt, bilavgifter, bompenger, strømgifter, boligutgifter – alle disse generelle avgiftene som er pålagt norske arbeidstakere, vil ikke bli lagt på utenlandsk arbeidskraft. Derfor vil man også tape i den konkurransen.

Da er mitt spørsmål: Kan man også se på disse områdene for å få ned kostnadsnivået for norske arbeidstakere – altså, rett og slett redusere skatter og avgifter for norske arbeidstakere?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:09]: Hvis det var et spørsmål om denne regjeringen kommer til å gå inn for å redusere det alminnelige skatte- og avgiftsnivået på varig basis, er svaret nei. Vi mener at vi trenger det spleiselaget som velferdssamfunnet er, vi trenger penger inn i fellesskassa for å betale for sykehus, veier, barnehager og mange andre viktige ting. Derimot er Regjeringen opptatt av et mer rettferdig skattesystem, så vi har sørget for å tette skattehull som noen av de rikeste menneskene har benyttet seg av. Da har vi kunnet bruke de pengene til å redusere skatten for dem med lave og vanlige inntekter. Derfor har vi bl.a. sørget for at veldig mange minstepensjonister og andre pensjonister nå ikke betaler formuesskatt, vi har laget et mer rettferdig skattesystem. Det vil vi fortsette å arbeide med, men ikke med noen generelle varige reduksjoner.

Når det gjelder norske arbeidstakere, er det ingenting som tyder på at de som gruppe har tapt på at det har vært

arbeidsinnvandring – tvert imot har vi alle tjent på at vi har hatt arbeidsinnvandring. Det har gjort det mulig å bygge Norge, få til mange flere veiprosjekter, mange flere barnehager, mange flere skoler enn hvis vi ikke hadde hatt arbeidsinnvandring. Lønnsveksten i norsk bygg- og anleggssektor har vært god, den har vært bedre enn for andre sektorer. Så langt har det ikke samlet sett vært noen svekkelse av den sektoren, selv om det selvfølgelig har vært uheldige eksempler på sosial dumping. Derfor iverksetter vi tiltak mot det.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Kenneth Svendsen.

Kenneth Svendsen (FrP) [11:04:35]: Det er 40 000–50 000 arbeidere fra EØS-området i Norge i dag, og mange av dem er i ferd med å miste arbeidet. Noen går rundt og tror at denne arbeidsstokken er i ferd med å reise hjem, men tallene viser noe annet. – Og hvorfor skulle de reise? De har opparbeidet seg rettigheter i Norge. Finanskrisen rammer også Polen, Litauen og andre land. Det vil selvfølgelig forsterke virkningen av finanskrisen i Norge.

Norge har et av verdens høyeste skatte- og avgiftsnivå. Norske arbeidsplasser kan tape i framtiden hvis man ikke gjøre noe med det. Vi har over 400 milliarder kr i overskudd i statsbudsjettet. Statsministeren har vært i Storbritannia og fått gode råd av den engelske statsminister, Gordon Brown, om at man bør satse på å senke skatte- og avgiftsnivået. Hvorfor vil man ikke gjøre dette, når man vet at en reduksjon i skatte- og avgiftsnivået som kan vedtas i denne salen, har samme virkning som en reduksjon i renten?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:44]: Det viktigste for denne regjeringen har vært å legge til rette for at rentene kan gå ned. Som jeg har sagt tidligere i dag, har det vært viktig både fordi det er et tiltak som virker veldig raskt, det treffer dem som rammes først og hardest av finanskrisen – folk med boliggjeld, norske bedrifter – og det er et veldig sterkt tiltak. Derfor har vi vært opptatt av å legge til rette for lavere rente.

Vi har ikke lagt vekt på lavere skatt, dels fordi det ikke virker like raskt eller er like treffsikkert som lavere rente, dels fordi vi har ment at det vil være riktigere og viktigere å bruke – f.eks. i statsbudsjettet – de ekstra pengene vi har hatt til å ruste opp skoler, ruste opp kommunale sykehjem eller vedlikeholde veier og jernbane. Derfor ligger det inne betydelig med ekstra penger i det statsbudsjettet som allerede er vedtatt, og som begynner å virke 1. januar, til skoler, til veier, til mange andre viktige offentlige prosjekter. Vi mener simpelthen det er viktigere å bruke pengene på det. I tillegg gir det raskere sysselsettingseffekt og flere arbeidsplasser enn generelle skattelettelser.

Ellers tror jeg det er en misforståelse her. Polakker som lever og arbeider i Norge, betaler skatt til Norge, derfor opparbeider de seg også rettigheter i Norge.

Presidenten: Martin Engeset – til oppfølgingsspørsmål.

Martin Engeset (H) [11:07:11]: Jeg er glad for at statsministeren er så tydelig på at arbeidsinnvandring har vært positivt for Norge. Det er en erkjennelse som flere burde benytte seg av.

For Høyre er det viktig å slå fast at Norge fortsatt må være et land som det er attraktivt for kompetente og arbeidsvillige arbeidsinnvandrere å komme til. Det betyr at de som kommer, må behandles med anstendighet, at de ikke må utnyttes, og i tillegg få skikkelige arbeids- og lønsvilkår. Høyre har støttet en rekke av de forslag Regjeringen har fremmet i tiltakspakkene 1 og 2 for å motvirke sosial dumping.

Mitt spørsmål er: Når det gjelder de nye tiltak som kommer i tiden fremover, og som statsministeren og Regjeringen ser for seg, vil man være opptatt av de ikke blir byråkratiske, ikke blir vanskelige å praktisere, og at de blir mulig å forholde seg til også for den store underskogen av små og mellomstore bedrifter?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:08:19]: Ja, vi er opptatt av å lage tiltak som er minst mulig byråkratiske og mest mulig enkle å forholde seg til, men samtidig er vi nødt til å ha tiltak. Det betyr jo at når vi stiller krav om f.eks. allmenngjøring av tariffavtaler, eller stiller krav om at det skal være ID-kort for alle som jobber på en byggeplass, krever det litt papirarbeid. Alternativet er å åpne opp for sosial dumping og undergrave hele ideen om at vi skal kunne ha arbeidsinnvandring, men ikke undergraving av norske lønns- og arbeidsvilkår. Jeg tror nettopp vi som mener arbeidsinnvandring er bra, at det å ha åpne grenser i Europa er bra – at folk fritt kan flytte mellom land i Europa, mener jeg er en verdi i seg selv – bør være veldig opptatt av å unngå at det forbindes med sosial dumping, for da vil det komme reaksjoner mot de åpne grensene. Jo mer man er for åpne grenser, jo mer må man være for tiltak mot sosial dumping, selv om det i noen tilfeller også vil føre til litt papirarbeid og byråkrati.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:09:24]: Kristelig Folkeparti tror at vi fortsatt skal ha arbeidsinnvandring, både neste år og i årene som kommer, for å møte alle de store utfordringene vi har i velferdssamfunnet. Vi tror at den økte ledigheten må møtes med tiltak som gjør at vi utnytter den økte ledigheten til å ta igjen vedlikeholdsetterlep, bygge mer infrastruktur osv. Vi skal gjøre begge deler.

Kristelig Folkeparti ser ikke på arbeidsinnvandring som en trussel mot norsk sysselsetting, men vi har en bekymring. Vi vet at noen av de første som blir arbeidsledige, er de ufaglærte. De vil tape i en konkurranse dersom man ikke møter situasjonen som oppstår med økt ledighet, med kompetansetiltak. Det er viktig at en ikke blir for ivrig og bare hjelper de fagorganiserte rundt i bygg og anlegg – det er viktig, men det er også utrolig viktig å sette i gang kompetansetiltak. Det er i alle fall noen som vil tape – arbeidsinnvandring eller ei – i konkurransen om arbeidsplassene, hvis de ikke får kompetanse.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:10:24]: Jeg er enig i at kompetanse er veldig viktig. Noe av det jeg tror vi må være forberedt på, og som vi kommer til å oppleve i 2009, er at det i noen sektorer og i noen deler av landet er arbeidsløshet, mens det i andre sektorer, i andre bransjer og i andre deler av landet er mangel på arbeidskraft. For eksempel ser vi nå at ledigheten vokser innenfor bygg og anlegg, og den vokser innenfor industrien. Men det er fortsatt fallende ledighet når det gjelder f.eks. pleie, omsorg og undervisning. Det betyr at det i en kommune godt kan være slik at industriarbeideren går arbeidsløs, mens det er mangel på ansatte på sykehjemmet. Så er spørsmålet: Går det an, og hvor raskt er det i tilfelle mulig, at en som før jobbet i industrien, tar seg jobb på sykehjemmet? Erfaringsmessig vet vi at den typen omstillinger ofte tar lang tid, ofte er vanskelige, og i mellomtiden blir det lett økende ledighet. Uansett er kompetanse, opplæring, skoleing og kvalifisering viktig, for det gjør at omstillings- evnen i økonomien blir sterkere, og da reduserer vi arbeidsløsheten – folk kommer raskere i jobb igjen hvis de mister jobben.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 13 og 14, fra henholdsvis representantene Gunnar Gundersen og Bjørg Tørresdal til kunnskapsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 2.

Spørsmål 1

Gunnar Gundersen (H) [11:11:56]: Jeg vil rette et spørsmål til finansministeren:

«Nationen har 27. november overskriften «Må skatte av tapte verdier». En av mange småbedriftseiere står fram og viser at han nå betaler formuesskatt av tapte verdier. Finansavisen 21. november viser et eksempel der to aksjonærer i et par småselskaper på Oslo Børs må betale henholdsvis 30 og 40 pst. av gjenværende verdier i to selskaper i formuesskatt. Dette er katastrofale eksempler på hvordan formuesskatten slår ut og tapper sårt tiltrengt egenkapital ut av bedrifter og eiere.

Er dette en politikk tilpasset dagens utfordringer?»

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:12:51]: Flere oppslag i pressen de senere ukene har gitt et upresist bilde av formuesskattereglene. Et gjennomgangstema har vært formuesbeskatning av aksjer som faller i verdi i løpet av inntektsåret.

Innledningsvis kan jeg nevne at aksjeselskaper ikke betaler formuesskatt. I stedet skal personlige aksjeeiere betale formuesskatt på aksjene de eier. Etter hovedregelen skal skattepliktig formue fastsettes til omsetningsverdien av skattyterens eiendeler ved utgangen av inntektsåret med fradrag for gjeld. En persons beholdning av børsnoterte aksjer verdsettes til kursverdien ved utgangen av inntektsåret.

Normalt finnes det ikke et marked som kan verdsette ikke-børsnoterte aksjer. Et krav om årlig verdsettelse av ikke-noterte aksjer, dvs. å framskaffe aksjenes omsetningsverdi, er både svært vanskelig og ressurskrevende. Eksempelvis vil skattyter hvert år trenge bistand fra revisor, takstmenn eller eksterne konsulenter for å fastslå verdien av selskapet.

Skatteloven har derfor en forenklet verdivurderingsregel som medfører at ikke-børsnoterte aksjer skal bygge på aksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi. Praktiske og administrative forhold tilsier at verdsettelsen skal skje pr. 1. januar i inntektsåret. Personlig aksjeeier kan da ved innrapporteringen benytte selskapets skattemessige verdier som er fastsatt ved fjorårets ligning.

Dersom det foretas kapitalendringer i ikke-noterte aksjeselskaper, forskyves verdsettelsestidspunktet til utløpet av inntektsåret. Dermed unngås formuesbeskatning av midler som er tatt ut av selskapet i løpet av inntektsåret, samtidig som innskutte midler blir formuesbeskattet. Framgangsmåten sikrer også at verdifordelingen pr. aksje blir justert. Verdsettelsestidspunktet samsvarer med skattelovens hovedregel om formue.

De fleste eiendelene i et aksjeselskap verdsettes etter egne regler i skatteloven. Eksempelvis skal driftsmidler settes til skattemessig nedskrevet verdi og fast eiendom verdsettes til ligningsverdi. Generelt er selskapets samlede skattemessige verdi lavere enn omsetningsverdien av selskapets eiendeler.

Ettersom formuesskatt på ikke-noterte aksjer bygger på selskapets samlede skattemessige verdi, har endringer i omsetningsverdien av selskapets eiendeler i løpet av inntektsåret normalt ingen betydning for beskatningen av eiere av små og mellomstore bedrifter. Dette gjelder også de tilfellene der bedriften eier aksjer i andre ikke-noterte selskaper.

Ett unntak gjelder aksjeselskaper som besitter børsnoterte aksjer, som verdsettes til kursverdi. I et svingende marked har verdsettelsestidspunktet først og fremst betydning for aksjonærer i aksjeselskaper som eier børsnoterte papirer. Flere presseoppslag viser at personer som eier børsnoterte aksjer via et investeringsselskap, foretar kapitalendringer for å forskyve verdsettelsestidspunktet til årets slutt.

Jeg har i svar på skriftlig spørsmål nr. 370 fra stortingsrepresentant Svein Flåtten, datert den 9. desember 2008, uttalt at gjeldende regler om tidspunkt for «verdsettelsen

av aksjer i unoterte selskaper har flere svakheter.» Ved store verdiendringer på beholdningen av børsnoterte aksjer i slike selskaper kan verdiene ved årets inngang lett framtre som et foreldet ligningsgrunnlag. Dette gjelder selv om reglene over tid gir rimelige resultater ved stabilt eierskap uten kapitalendringer, idet både opp- og nedturen på børsen da får samme tidsforskyvning for den enkelte aksjonær. Videre kan unntaksregelen for kapitalendringer lede til skjelheter ved at unntaksmuligheten utnyttes ved nedturen på børsen, men ikke ved oppturer. Dette gir incentiv til uheldig skatteplanlegging, fortrinnsvis for ressurssterke aksjonærer.

Jeg har derfor sagt at vi vil vurdere om det kan finnes en egnet metode for å avbøte disse svakhetene, uten å lage vesentlige nye svakheter. Jeg kan ikke nå forskuttere resultatet av disse vurderingene.

Gunnar Gundersen (H) [11:17:26]: Jeg takker for den gjennomgangen. Men jeg hadde håpet at finansministeren kanskje hadde kommet litt inn på de mer prinsipielle og langsiktige virkningene av formuesskatten, for det er vanskelig å få til arbeidsplasser uten egenkapital. Det ser vi i dag.

Noen må faktisk eie egenkapitalen. Formuesskatten er en skatt som slår direkte inn mot egenkapital i bedriftene. Det er min overbevisning at små og mellomstore bedrifter og familieeide bedrifter rundt i landet er bærebjelken når det gjelder framtidig verdiskaping og sysselsetting. Dette eierskapet må kunne takle de bunnivåene vi ser i markedet. Finanskrisen er jo et godt eksempel på det. Derfor vil jeg fokusere på de rammebetingelsene vi faktisk gir et mangfoldig eierskap i Norge. Jeg vil spørre: Ser ikke også finansministeren hvor sentralt et mangfoldig eierskap er med tanke på å utvikle arbeidsplasser og verdiskaping rundt i hele Norge?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:18:32]: Det er jeg helt enig med representanten Gundersen i. Heldigvis har vi et mangfoldig næringsliv. De fleste aktørene i dette næringslivet har hatt fem eventyrlige år. Vi ser det med hensyn til hvordan egenkapitalen har utviklet seg i selskapene.

Nå vet vi at det kommer tøffe år, og det er klart at disse svingningene blir en utfordring å håndtere, også for dem som driver små bedrifter. Men det har altså vært veldig gode tider, som gjør at de fleste bedrifter har mye å gå på. Og så viser jeg til det svaret som jeg allerede har gitt, for vi ser at det er noen utfordringer i det spørsmålet som representanten Gundersen tar opp. Men jeg har ikke noen nye signaler å gi med hensyn til hvordan vi skal løse den utfordringen. Det vil jeg komme tilbake til når vi har sett nærmere på spørsmålet.

Gunnar Gundersen (H) [11:19:25]: Jeg tror svaret på det spørsmålet er enkelt. Man kan bare fjerne formuesskatten, for det er en skatt på allerede beskattet kapital. Og som sagt: Formuesskatten slår veldig negativt ut med tanke på framtidig verdiskapingsevne i det brede eierskapet, som også finansministeren er ute etter. Det var

litt derfor jeg spurte om denne politikken er «tilpasset» situasjonen.

Det er klart at vi har hatt eventyrlige tider, og det har vært en sterk vekst. Men næringslivet har stort sett brukt dette til å investere i verdier for å forberede seg på ytterligere vekst. Det man nå ser, er at man undergraver tiltroen til at det man har investert i, kan skape verdier. Verdiene sitter ikke som penger i bedriftene. De sitter investert i verdier som nå skrumper inn. Jeg mottar stadig mailer fra familiebedrifter der man er fortvilet over at man må dra penger ut av bedriften for å betale formuesskatten. I tillegg diskriminerer formuesskatten norsk eierskap i forhold til utenlandsk eierskap. Så jeg vil be finansministeren gå dypt inn i den problemstillingen som formuesskatten nå skaper i dagens situasjon.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:20:34]: Jeg tror vel ikke Høyres standpunkt til formuesskatt er situasjonsbestemt.

Som jeg har forstått det, er dette en grunnleggende uenighet mellom Regjeringen, og SV, og Høyre med hensyn til hvordan skattesystemet skal være. Det argumentet fra Høyre gjelder i oppgangstider og i nedgangstider, morgen og kveld – til og med om natten. Men man kan jo selvfølgelig finne stadig nye argumenter for gamle standpunkter.

Vi mener at formuesskatten er en viktig del av et rettferdig skattesystem, og Høyre har jo selv dratt fram den problemstillingen hvis man fjerner formuesskatten, nemlig at mange med betydelige inntekter og formue vil være nullskattytere. Det er en stor utfordring i et samfunn der vi legger så stor vekt på at man skal betale skatt etter evne. Det er det som er drivkraften bak de endringene som vi har gjennomført i formuesskatten, og som har gjort at 400 000 mennesker som betalte formuesskatt for fire år siden, nå slipper å betale formuesskatt. Ytterligere 500 000 har fått nedsatt formuesskatt, men samtidig har vi tettet en del av de hullene som de mest bemidlede kunne bruke. Jeg mener at i krisetider er rettferdig fordeling viktig. Det er heller ikke et situasjonsbestemt standpunkt fra min side. Men det er viktig fordi vi vet at 2009 kommer til å by på mange utfordringer, og da må vi be folk om å være med og løfte i flokk.

Spørsmål 2

Svein Flåtten (H) [11:22:15]: Mitt spørsmål til finansministeren er slik:

«Stagnasjonen i boligmarkedet medfører nå at i tillegg til problemer med mellomfinansiering kan personer som har kjøpt ny bolig, risikere ikke å få solgt den gamle, eller at salget tar over ett år. Ved flytting til ny bolig før salg av gammel kan det bety at gevinstbeskatning inntreer også for boliger som har vært eiet og bebodd i mange år, jf. bestemmelsen om botid i skatteloven § 9-3.

Vil statsråden i lys av dette vurdere lettelser i bestemmelsen om å ha bodd ett av de to siste år før salg i boligen?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:23:06]: Den samlede beskatningen av bolig i Norge er svært lav, både sammenlignet med andre land og i forhold til andre kapitalobjekter. Det skyldes fritak for inntektsbeskatning av bruken av egen bolig, lave ligningsverdier for formueskatteformål, og ikke minst regler som i stor grad fritar for gevinstbeskatning.

Motstykket til denne gunstige gevinstbeskatningen er tilsvarende begrenset mulighet til tapsfradrag ved salg av egen bolig. Det gjelder her et symmetriprinsipp. Ved eier- og brukstid over ett år faller både gevinstskatteplikt og fradragrett for tap bort.

Gevinstbeskatning på boligsalg har i utgangspunktet gode fordelingsvirkninger. Det har sammenheng med at boligformuen i stor grad samsvarer med husholdningens økonomi. Beskatningen skjer på omsetningstidspunktet og er direkte knyttet til den likviditeten som salget frambringer. Gevinstfritaket for bolig innebærer et brudd med prinsippet om nøytralitet i beskatningen, og medfører overinvesteringer i boligkapital i forhold til annen type realkapital.

Hensynet til mobilitet og likviditet i boligmarkedet har imidlertid gått foran hensynet til et ensartet og symmetrisk skattesystem. Da hovedregelen om gevinstbeskatning ble endret i 1974, var det et mål å fange opp gevinst på utleid boligeiendom, mens egen bolig fremdeles skulle behandles liberalt. Tidligere var det en regel om fritak for gevinstbeskatning bare når gevinsten ble brukt til å reinvestere i ny bolig innen en bestemt frist. Bestemmelsen var ligningsteknisk komplisert, samtidig som få ble skattlagt.

Det gjeldende gevinstfritaket er utformet med et absolutt krav til eiertid og botid. Dette er generelt vel kjent og lett å orientere seg om. Urimelige utslag i enkelttilfeller er forsøkt dempet ved reglene om brukshindring, hvor man gjør unntak fra brukstidskravet. Unntaket går ut på at en eier som ikke kan bruke boligen på grunn av arbeid, sykdom, skilsmisse e.l., likevel kan opptjene botid og komme innenfor skattefritaket. Det er ikke anledning til å gjøre individuelle unntak på bakgrunn av skjønn. Begrunnelsen er bl.a. at reglene skal være enkle å forholde seg til både for skattyterne og for ligningsmyndighetene. Når reglene er utformet med absolutte krav, kan noen som ikke omfattes av reglene, føle at det er urimelig. Utformingen er imidlertid helt nødvendig for å sikre likhet i beskatningen ved at like tilfeller behandles likt. Det ligger også i det alminnelige systemet for gevinstbeskatning at hele gevinsten skattlegges når man faller utenfor de aktuelle fritaksreglene.

Når man har et smalt område for gevinstskatteplikt på egen bolig, må man generelt leve med at også fradragretten for tap er tilsvarende smal. Jeg avviser ikke at disse reglene i skatteloven § 9-3 kan forbedres, og jeg tar med meg synspunktet i det videre arbeidet med å utvikle et godt skatteregelverk.

Svein Flåtten (H) [11:26:18]: I statsrådets svar til den forrige spørteren sier hun at det var «nye argumenter for gamle standpunkter». Jeg er fristet til å si at jeg hører gamle argumenter for gamle standpunkter når det gjelder

boligbeskatningen. Nå pynter statsråden litt på det i sine siste to setninger, og det er jeg for så vidt glad for.

Vi er inne i en tid da omsetningen på boligmarkedet er treg, veldig treg, kanskje nærmest umulig. Når det gjelder beskatning av boliger som ellers ville vært fritatt for skatt – det er jo det vi snakker om, for én gangs skyld snakker ikke Høyre om skattelette, for disse boligene ville vært skattefrie – kommer man, ved å flytte, i en skatteposisjon.

Ser ikke statsråden at akkurat den tiden vi er inne i, kunne tilsi at man i hvert fall kanskje suspenderte denne regelen for en periode? Det ville jo hjelpe på omsetningen, hjelpe folks sikkerhet i bankene osv.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:23]: Jeg ser at situasjonen på boligmarkedet er anstrengt, for å si det slik. Vi har et betydelig fall i boligprisene, gjennomsnittlig 10 pst. i løpet av ett år, og vi har en halvering av omsetningshastigheten. Så det er helt opplagt at boligmarkedet nå ikke fungerer normalt, og at det er mange utfordringer for enkeltpersoner som kjøper og selger bolig i disse tider.

Det er nettopp bakgrunnen for avslutningen i mitt svar – de synspunktene, eller standpunktene, som representanten Flåtten har, vil jeg ta med meg og se på. Men jeg har ikke noen signaler å komme med nå om hvordan de konklusjonene blir.

Svein Flåtten (H) [11:28:15]: Det er jo ofte slik at spørsmålene i denne spørretimen ender med dette – at man tar det med seg, men ikke har noen signaler. Men jeg har lyst til å understreke at jeg tror det er en – la meg si – billig investering for Regjeringen å se på dette. Det kan myke opp boligmarkedet, få fart i omsetningen, løse en del mellomfinansieringsproblemer og ikke bidra til at bankene får en dårligere sikkerhet. Når de som har sittet i 20 år med et hus som har den og den verdien, kanskje har lånt opp på det, og så får 28 pst. skatt på det, er det klart at sikkerheten faller for bankene. Og med referanse til den muntlige spørretimen vi har hatt tidligere i dag, er jo dette noe av kjernespørsmålene i den tiden vi er inne i.

Jeg tar gjerne imot en ytterligere understrekning fra finansministeren om at dette er noe som man ikke bare tar med seg, men som man også tar opp fra dokumentvesken når man kommer tilbake til Finansdepartementet.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:29:19]: Jeg har jo ukentlige møter med representanten Flåtten i Stortinget, med ulike spørsmål. Jeg setter pris på det, for det er viktig å bruke Stortinget og spørretimen og den muligheten det gir til å sette søkelyset på ulike problemområder i det norske samfunnet. Flåtten er iherdig med det, og på mange områder har det også gitt undertegnede noe å tenke på, selv om jeg ikke utkvitterer over bordet med akkurat det som spørteren gjerne skulle ønske.

Jeg tar med meg de problemstillingene som Flåtten har tatt opp i dette spørsmålet, og kommer tilbake til dem. Jeg vil gjerne benytte anledningen til å ønske ham en riktig god jul, og så møtes vi til ny dyst på nyåret.

Svein Flåtten (H) [11:30:04]: Takk – og det samme til statsråden.

Presidenten: Vi går da til spørsmålene 13 og 14.

Spørsmål 13

Gunnar Gundersen (H) [11:30:29]: Jeg vil rette et spørsmål til kunnskapsministeren:

«Oppslag i Aftenposten og Dagsavisen antyder at Utdanningsdirektoratet har funnet en feil i grunnlaget for tilskudd til friskolene, og at feilen avregnes friskolene i budsjettet for 2009. I statsbudsjettet for 2009 står det: «Satsane for 2009 er korrigerte i høve til dei trekka som skal liggje inne i utrekninga av satsane.» Skolene har forstått det slik at det for 2009 både er avregnet tidligere feil samt korrigert til nytt grunnlag.

Hva er riktig, og mener statsråden at dette er en akseptabel behandling av skolene?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:31:08]: Lat meg først få seie at dei private skulane ikkje må betale tilbake det dei har fått for mykje i tilskott tidlegare år. Om skulane har forstått det slik, er det ei misforståing.

Så vil eg seie litt om den omtalte feilen som har vore gjort tidlegare år, og kva opprettingar som er gjorde for berekninga av tilskott for 2009.

Privatskulelova slår fast at tilskottsgrunnlaget til private skular skal gjenspegle gjennomsnittlege driftsutgifter pr. elev i den offentlege skulen. Vidare seier privatskulelova at tilskottsgrunnlaget skal korrigerast for utgifter som den offentlege skulen har, men som ikkje skal inngå i tilskottsgrunnlaget. Kunnskapsdepartementet har oppdaga at trekket frå tilskottsgrunnlaget til dei private vidaregåande skulane har vore for lågt. I 2008 utgjorde dette om lag 29 mill. kr for mykje tilskott til private vidaregåande skular. Desse midlane vert ikkje kravde tilbakebetalt.

I berekninga av satsane for 2009 er det lagt inn riktig trekk frå tilskottsgrunnlaget. På den måten vert det betre samanheng mellom tilskottet til dei private vidaregåande skulane og kostnadene til drift av tilsvarande offentlege skular.

Både tilskottsgrunnlaget og trekket er rekna ut med utgangspunkt i kostnadene til dei offentlege skulane i 2007. Eg vil derfor understreke at det ikkje er nokon samanheng mellom for mykje utbetalt tilskott tidlegare år og trekket som ligg inne i berekningane for satsane i 2009.

Gunnar Gundersen (H) [11:32:44]: Jeg takker for gjennomgangen. Dette spørsmålet har blitt liggende en god stund på grunn av reisevirksomhet hos kunnskapsministeren, så komiteen har hatt fokus på dette. Men jeg takker for gjennomgangen og ser at den i og for seg er riktig.

Men det er andre ting som slår i motsatt retning for skolene. Vi vet at de også får en pensjonsbelastning neste år som ikke er tatt med i beregningsgrunnlaget. Her er det skoler som vi vet har operert i god tro. De har planlagt et

helt skoleår og skrevet avtaler ut fra en helt annen forutsetning enn de nå har. Særlig for skoler som er i vekst, skaper det en kjempeutfordring fordi de får trekk ut fra nytt elevgrunnlag og ikke ut fra det grunnlaget de tidligere har hatt.

Jeg undres litt over at statsråden fortsatt har et så stort behov for å gjennomføre dette så raskt, når det er så mye usikkerhet i beregningene, og skolene umulig kunne ha sett det selv. Jeg vil be statsråden om å gå tilbake og igjen se på hvordan man skal behandle private aktører.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:33:55]: Det er sjølvsagt dumt at vi har gjort ein feil tidlegare år som har gjort at nokre skular har fått meir pengar enn dei skulle ha fått, altså at vi har hatt eit for lågt trekk. Det er òg lett for meg å forstå at skular, som alle andre verksemdar, har behov for føreseielegheit og planlegging, og når det skjer endringar, skaper det utfordringar.

Men eg vil likevel seie at det at vi har gjort ein feil i nokre år, vanskeleg kan vere eit argument for at vi skulle fortsetje å gjere den feilen fleire år, snarare tvert om. Når ein har gjort ein feil, er ein ofte einig om at det då gjeld raskt å rette opp den feilen, og det er det vi no gjer med tilskottsgrunnlaget frå 2009 av. Men sidan det er gjort ein feil tidlegare år, ville det ha vore heilt feil å krevje ei tilbakebetaling av midlar for det.

Eg føler meg rimeleg trygg på at den dyktige leiinga ved desse skulane kjem til å klare å handtere denne situasjonen. Det kan skje at ein står overfor justeringar og endringar, slik som frå 2009 av.

Gunnar Gundersen (H) [11:35:02]: Som statsråden vet, og som jeg vet, er grunnlaget her veldig komplisert. Det er mange usikre faktorer, og KOSTRA-tallene er heller ikke utviklet nok til å kunne si eksakt hva som er riktig. Jeg er enig i at man skal korrigere feil, men samtidig vet vi nå at det også er utgifter som skolene får, som ikke ligger inne i kompensasjonsgrunnlaget, og som slår ut enda kraftigere i den andre retningen.

Derfor hadde jeg kanskje trodd at i og med at Regjeringen så at det brant under universitets- og høyskolesektoren under budsjettbehandlingen og kom med 160 mill. kr ekstra for å kompensere for den utviklingen, så man at det er behov for å gjøre tilsvarende også innenfor denne sektoren for å sikre at det er noenlunde like rammebetingelser for private aktører og offentlige aktører.

I grunnen er dette bare en henstilling til at man går inn og ser på dette, for det er kritisk for en del privatskoler som er aktører i markedet, og som har lovet elever og sine ansatte rammebetingelser for også den første delen av neste års skoleår.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:36:07]: Både den offentlege skulen og dei privatskulane vi har, står overfor store utfordringar når det gjeld ressursar framover. Det er derfor vi har lagt fram eit budsjett med ei betydeleg styrking av overføringane på ulike måtar til skulane, gjennom kommuneøkonomien og på mitt budsjett.

Men når det gjeld situasjonen no, føler eg meg rimeleg

trygg på at vi skal klare å handtere han med det budsjettet vi no har. Det vil alltid vere spørsmål knytte til pensjonsutgifter og andre ting. Det får vi så kome tilbake til. Det dette spørsmålet gjeld, er grunnlaget for tilskott, og der meiner eg det må vere heilt openbert at vi må rette opp den feilen som er gjort, men at vi samtidig ikkje krev tilbakebetalt noko for dei åra feilen er gjort.

Spørsmål 14

Björg Tørresdal (KrF) [11:37:08]: «I Eidsberg kommune i Østfold har fire enslige mindreårige asylsøkere (EMA) fra 14–15 år vært midlertidig plassert i et fosterhjem siden 20. juli 2008. Barna har ikke fått skolegang. Begrunnelsen for dette har blant annet vært at de er midlertidig plassert. De har altså ikke fått formell skolegang på et halvt år. Dette er i strid med norsk lovgivning og Barnekonvensjonen.

Hvordan kan statsråden sikre at alle EMA, enten de er midlertidig plassert i fosterhjem eller bosatt i omsorgssenter, får skolegang raskt etter plasseringen?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:37:52]: Lat meg først seie at reglane her er veldig klare. Hovudregelen er at alle barn og unge i Noreg har rett og plikt til grunnskuleutdanning, og det gjeld både for norske statsborgarar og utlendingar. Barn som søker asyl, har rett til grunnskuleutdanning når det er sannsynleg at barnet vil opphalde seg i Noreg i meir enn tre månader, eller når det er sannsynleg at det vil verte gjeve opphaldsløyve. I denne saka er det opplyst at barna ikkje har fått skulegang m.a. fordi dei er mellombels plasserte, men dette har ingen relevans når det er opphald som varer meir enn tre månader. Plikta til grunnskuleopplæring gjeld når opphaldet i Noreg har vart i tre månader.

Etter opplæringslova § 13-1 har kommunen plikt til å oppfylle retten til grunnskuleopplæring og spesialpedagogisk hjelp for alle som er busette i kommunen. Eg viser òg til at det er fylkesmennene som har tilsynsansvaret for at barna har fått opplæring i samsvar med opplæringslova.

Representanten Tørresdal spør korleis ein kan sikre at einslege mindreårige asylsøkjjarar kan få skulegang raskt etter at dei er plasserte i omsorgssenter eller mellombels i fosterheim. Departementet har vore i kontakt med Barne- og likestillingsdepartementet som opplyser at det er klare rutinar for å varsle skuleetaten i kommunen når eit barn vert plassert i omsorgssenter eller fosterheim. Dette gjeld både når dei vert plasserte i omsorgssenter og i mellombelse plassar. Einslege mindreårige asylsøkjjarar under 15 år som vert plasserte mellombels i fosterheim, ligg administrativt under Barne-, ungdoms- og familie-etaten region aust. Fosterheimen skal, slik avtalen som er inngått med Bufetat region aust, tilseier, varsle kommunen om at det er plassert barn i kommunen som har rett på grunnskuleopplæring. Ansvaret for dei rutineane er lagt til det statlege barnevernet, som frå desember 2007 overtok ansvaret for einslege mindreårige asylsøkjjarar under 15 år. Eg er kjent med at i den aktuelle saka i Øst-

fold har Bufetat region aust peika på mangelen overfor fosterheimen.

Björg Tørresdal (KrF) [11:40:03]: Jeg er veldig glad for at kunnskapsministeren er tydelig i sin tale. Alle barn som oppholder seg i Norge, skal ha skolegang. Derfor er det feil at disse fire ikke har fått det. Det som er min og Kristelig Folkepartis bekymring, er at det finnes flere barn i Norge som ikke får den skolegangen de har krav på. De er først og fremst barn, og så er de asylsøkere. Men de er først og fremst barn med alle de rettigheter som alle barn i Norge har.

Nå svarer statsråden, som jeg også hadde forventet, at her må rutinene skjerpes, og her må de som har ansvaret, si tydeligere fra om hvilke rettigheter og plikter grunnskuleopplæringen medfører.

Mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden blir: Hvordan kan en gjøre skolene og grunnskolene i stand til raskt å ta imot, for det hjelper jo ingenting om det er gitt beskjed, dersom skolene ikke tar imot raskt? Er det lagt noen føringer for hvordan en skal sette Skole-Norge i stand til å ta imot disse barna?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:41:05]: Dessverre er det slik at representanten har heilt rett. Dette er langt frå det einaste eksemplet på at det er barn i Noreg som ikkje får oppfylt sin lovfesta rett til skulegang. Det gjeld nok einslege mindreårige asylsøkjjarar, men det gjeld dessverre òg andre barn som f.eks. ikkje har lovleg opphaldsløyve i Noreg, kanskje over ein lengre periode enn det er snakk om her. Dette er eit svært viktig spørsmål som vi må ta på det største alvor, og som har eit breitt sett av løysingar i skulen og Bufetat, men òg i andre sektorar i samfunnet.

Når det gjeld spørsmålet om EMA, som vi her er inne på, er eg einig med representanten i at sjølv om ansvaret og meldepplikta ligg hos Bufetat, har òg vi i skulen eit ansvar. Det skulen må vere førebudd på, er raskt å kunne handtere at elevar kjem til ein skule og skal ha eit godt tilbod der. Mi oppfatning er at mange kommunar etter kvart har vorte dyktigare på det, og vi jobbar med – ikkje minst overfor dei kommunane der vi veit at det skjer ganske ofte – å førebu både kommunar og skular på raskt å handtere ein slik situasjon.

Björg Tørresdal (KrF) [11:42:14]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg tror det er behov for å gjøre et stykke arbeid for å få oversikten over hvordan dette fungerer. Vi vet hvilke barn det er som er midlertidig plassert, og vi vet hvilke barn det er som er i omsorgssenter. Jeg vil oppfordre statsråden til å sjekke ut om disse barna får opplæring der de er. Selv om bedre rutiner selvfølgelig skal på plass, er det nå engang slik at vi må se på om rutinene virker. Det kan være meldt fra om at barnet er kommet, men det kan likevel stå uten skolegang.

Så mitt spørsmål blir altså: Vil statsråden foreta seg noe aktivt nå for å få en oversikt over hvordan tilstanden er, om norske enslige mindreårige asylsøkere får den skolegangen de har krav på?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:43:01]: Lat meg først seie at det er ingen tvil om at hovudbiletet er at det vert gjort eit fantastisk godt arbeid i barnevernet, i omsorgssenter og i skulen. For ikkje lenge sidan besøkte eg sjølv Eidsvoll, der det ligg eit omsorgssenter. Senteret sjølv har store utfordringar knytte til dei einslege mindreårige som er der, men skulen og kommunen har på kort varsel klart å takle ei veldig vanskeleg utfordring med ein vanskeleg ressursituasjon på ein god måte. Der har ein sett store forbetringar i den måten dei handterer dette på. Det viser at vi både lokalt og nasjonalt er opptekne av desse problemstillingane.

Eg skal ta med meg vidare oppfordringa om å kartleggje grundigare og gå inn i spørsmålet om korleis oppfølginga av einslege mindreårige er i skulen. Det kan hende at det er eit godt råd å gjere det, i tillegg til å sikre at dei rutineane vi har på plass, er gode.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Bård Hoksrud (FrP) [11:44:24]: «Stortinget har uttrykt ønske om krav til sikring av barn i skolebuss, og departementets oppfølging er etterlyst i spørsmål fra undertegnede senest i august i år. Statsråden meddelte da at «departementet er sterkt opptatt av sikker busstransport av skolebarn», og at vurderinger pågikk. Sist uke var det igjen flere uhell med skoleskyss, heldigvis uten personskade.

Vil statsråden nå sørge for at sikring av barn i skolebuss blir gjennomført, slik at ikke denne vinteren resulterer i skader som krav til sikring kunne hindret?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:45:02]: Trafikktryggleik knytt til transport av skuleelevar i buss har fleire gonger vore til handsaming i Stortinget, og Regjeringa har m.a. vorte oppmoda om å vurdere om det er mogleg å innføre påbod om sitjeplass for barn under skuleskyss i buss.

SINTEF la fram rapporten «Sikkerhet knyttet til transport av skolebarn med buss» i slutten av mai 2008. Rapporten viser at skuleelevar i liten grad vert skadde som passasjerar i buss, og at skadane som oppstår, er lite alvorlege. SINTEF viser til at ut frå ulukker registrerte til politiet i perioden 2002–2006 kan ein anslå at to barn i grunnskulealder har vorte alvorleg skadde under transport med skolebuss i løpet av denne perioden. Ulukkestatla viser at dei alvorlege skadane for denne trafikantgruppa skjer i situasjonar der skuleelevane anten er på veg inn i eller ut av bussen, eller dersom dei går eller sykklar til og frå skulen. Kartlegging av tilbodet til fylkeskommunane viser at fleire av fylkeskommunane arbeider aktivt med trafikktryggleik og skuleskyss m.a. ved å stille krav om sitjeplass til skuleelevane, krav om maksimalalder og gjennomsnittsalder ved bussparkear eller gjennom eige skyssreglement for sjåførar og elevar.

Rapporten frå SINTEF viser at det er eit omfattande og komplisert arbeid som må gjerast for å innføre særle-

ge tiltak for denne trafikantgruppa, både med omsyn til økonomi og praktiske og juridiske løysingar. På bakgrunn av funn i rapporten frå SINTEF vil det verte gjennomført naudsynte vurderingar i samarbeid med m.a. Kommunal- og regionaldepartementet og bussnæringa for å få fram forslag til tiltak som kan vere føremålstenlege. Eg vil understreke at Regjeringa er oppteken av at alle skulebarn, uavhengig av kva for fylke dei veks opp i, skal kunne ferdest så trygt som råd er til skulen. Eg vil kome tilbake til Stortinget med ei eiga sak om dette når det er teke endelig stilling til føremålstenlege tiltak for denne trafikantgruppa, utover dei allmenne krava til sikring som følgjer av gjeldande regelverk.

Eg vil òg understreke at det i dag er fullt mogleg for fylkeskommunane å stille krav til alder på materiell som skal brukast i skuleskyss. Som heimel har alle bussar i klasse 2 og 3 registrerte etter 1. oktober 1999 pålegg om tilgjengelege setebelte. Om fylkeskommunane set slike krav i anbudsutlysinga, vil ein gradvis få ei naturleg utskifting til bussar med setebelte.

Bård Hoksrud (FrP) [11:47:35]: Takk for svaret – det var for så vidt litt som forventet.

Jeg skulle gjerne sett at statsråden hadde vært enda tydeligere. Jeg opplever det slik at statsråden egentlig sier at SINTEF-rapporten tilsier at man kanskje ikke bør ta de store grepene. Jeg synes det er litt spesielt siden vi fra 1. januar 2008 innførte krav om sikring av barn under tre år i buss, der man er veldig klar både om seter og om godkjent sikkerhetsutstyr, mens det samme kravet ikke er innført for vanlige grupper med barn som kjører skolebuss.

Jeg synes at 589 skadde i trafikken med skolebuss er et høyt tall. Jeg håper at statsråden er enig i det, og at hun snarest kommer tilbake med en beslutning, slik at vi får vite hva Regjeringen egentlig mener. Problemet til fylkespolitikkerne er at de ikke har økonomisk rom for å kunne innføre dette, selv om alle, i hvert fall alle jeg snakker med, sier at dette er noe fylkeskommunene gjerne vil innføre.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:48:42]: No er det slik at fleire fylkeskommunar har innført slike krav. Det med økonomisk rom handlar i fylkeskommunane, som i staten, om å prioritere, og det er fylkeskommunane sitt ansvar. Viss fylkeskommunane tek ansvaret sitt og prioriterer dette, vil dette måtte verte prioritert på kostnad av andre tiltak. Det vil òg gjelde i staten.

Dersom Regjeringa skal prioritere ei full sikring med setebelte til alle, snakkar me om ein kostnad på 700–800 mill. kr. Då må me òg vurdere om gevinsten i trafikktryggleiksarbeidet er størst ved å bruke dei pengane her, eller om han er større ved å bruke pengane til andre trafikktryggleikstiltak. I den verda som eg er i, der me må prioritere mellom ulike tiltak, er det òg ein del av dette biletet som me er nøydd til å sjå på, og som me må kome tilbake til Stortinget med.

Bård Hoksrud (FrP) [11:49:45]: Det er jo nettopp derfor Fremskrittspartiet ønsker at man skal sørge for at ekstrakostnaden skal finansieres av Stortinget, fordi vi vet

at det er mange fylkeskommuner som sliter med økonomien. Dette er ikke en lovpålagt oppgave, mens stort sett alle de andre oppgavene fylkeskommunene har, er lovpålagte, og det er ofte denne typen oppgaver som taper mot de lovpålagte oppgavene.

Jeg er bekymret når jeg ser konklusjonen og sammendraget i SINTEF-rapporten. Når jeg hører hva statsråden sier nå, er jeg også bekymret for hvorvidt staten og det politiske flertallet vil gå inn og sikre trygg og forsvarlig transport av barn i skolebuss. Veldig mange foreldre er bekymret og mener at det er en uholdbar situasjon slik det er nå, med mange barn som står på skolebussen. Vi kan prise oss lykkelig for at det heldigvis så langt ikke har skjedd de store ulykkene.

Jeg håper at statsråden kommer tilbake. I disse førjulstider er det vel slik at man kan få lov til å ha noen juleønsker. Ett juleønske er at statsråden kjapt kommer tilbake, slik at man kan få løst denne problematikken og sikre at alle barn i Norge får en trygg og sikker skoletransport.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:50:57]: I denne søte juletid er det heilt klart lov å ha slike fromme og gode ynske, og som heilt sikkert mange vil dele med representanten Hoksrud.

Så kan ikkje eg stå her som julenisse, men eg skal love at me skal handtere denne saka på ein ryddig og god måte og kome tilbake til Stortinget med ei sak. Det er fleire trinn her. Det eine handlar om å sikre alle sitjeplass, det andre handlar om at alle bussar skal ha montert setebelte. Det at alle skal ha ein sitjeplass, må i alle fall vere fyrste trinn som me må få på plass, for det at ungar skal stå i buss, ser eg òg på som ei særdeles lite heldig løysing.

Spørsmål 4

Arne Sortevik (FrP) [11:52:02]: «Gjennom Eurovignettdirektivet (2006/38/EC) kan Norge bli pålagt å sørge for at rabattordningene for store lastebiler ved passering av bompengestasjoner blir kraftig redusert. Konsekvensen blir økte passeringkostnader og derved økte kostnader både i eksisterende og planlagte prosjekter der bompenger brukes. Direktivet åpner også for øremerket bruk av bomavgifter for å redusere de «eksterne kostnadene» av transport.

Hvordan følger statsråden opp de konsekvenser Eurovignettdirektivet ved ev. godkjenning får i Norge?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:52:43]: Eurovignettdirektiv 2006/38/EC er ein revisjon av det opphavlege Eurovignettdirektivet frå 1999, som er ein del av norsk rett. I direktivet frå 2006 er det nedfelt ei maksimal rabattgrense på 13 pst. Denne grensa er problematisk for Noreg sidan me i dag opererer med rabattar opp til 50 pst. Noreg har av den grunn framleis ikkje implementert dette direktivet, og har bedt Kommissjonen om tilpassingstekst. I tilpassingsteksten ber Noreg om eit generelt unntak frå rabattgrensa både for eksisterande og framtidige bompengeprojekt. Noreg er for tida i dialog med Kommissjonen

om tilpassingsteksten. Me arbeider aktivt for å finne ei løysing som varetek norske interesser. Eg har teke dette opp på møte både med det franske formannskapet og EU-kommissæren for transport. Eg opplever at me har ein god prosess.

I 2006-direktivet artikkel 9 heiter det at inntekter frå bompengar skal nyttast til tiltak som er til fordel for transportsektoren, og som kan optimere heile transportsystemet. Dette skaper ikkje noko problem i høve til norsk bompengepolitikk, der bompenginntektene vert nytta til det konkrete prosjektet eller pakka.

Kommissjonen la i juli 2008 fram eit forslag til revidert direktiv. Det er her m.a. foreslått at det kan vere eit tillegg i bompengesatsane for eksterne kostnader. Det er foreslått at dette tillegget i tilfelle skal øyremerkjast miljøtiltak i vid forstand. Forslaget er no til handsaming i Rådet og parlamentet. Noreg følgjer arbeidet med det nye direktivet nøye og med sikte på å øve påverknad der dette er nødvendig ut frå norske interesser.

Arne Sortevik (FrP) [11:54:32]: Takk for svaret.

Samferdselsdepartementet har kjent til det nye direktivet fra 2006. Det er også slik at vi har behandlet en rekke nye samferdselsprosjekter der bompenger brukes. Et av dem som har vært behandlet, og som blir berørt, er St.prp. nr. 87 for 2006–2007, E6 Gardermoen–Kolomoen. Dette transeuropeiske veinettet i Norge som er omfattet, omfatter de fleste europaveiene i Norge.

Jeg har registrert at det i dag er 14 bompengeanlegg der det opereres med rabatter på opp til 50 pst. Mange nye pakker er dessverre på vei frem, og 14 anlegg er omfattet. Det haster med å få en avklaring. Når regner statsråden med at det vil være avklart om dette direktivet eventuelt skal godskjennes av Norge som en del av EØS-avtalen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:55:28]: Å anslå nøyaktig tidspunkt er vanskeleg for meg i dag, men me har ein god prosess og ein konkret prosess med kommissær Tajani, som er kommissær for transport. Eg har hatt møte med han, og me har lagt opp til ei konkret oppfølging av det, som me no gjennomfører. Så i løpet av det komande halvåret bør dette vere avklart.

Arne Sortevik (FrP) [11:56:00]: Det har direkte konsekvenser for prosjekter som er på vei frem, hvor det brukes bompenger.

I svaret var også statsråden inne på at det er kommet et tillegg til det opprinnelige direktivet. Det åpner for mulighet for krysssubsidiert, for å dekke inn kostnader ved såkalte miljøskader og mulighet for å dekke inn drift og vedlikehold. Kan dette bety at bompenger i Norge heretter skal brukes til den slags tiltak, altså å dekke inn vedlikehold på nye veier og at det på eksisterende veier kan innføres nye avgifter, såkalte miljøavgifter?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:43]: Den heilt konkrete tolkinga av teksten er det me har lagt til grunn for at me kan nytte eventuell tilleggsinnkrevjing til miljøtiltak i vid forstand.

Det er i den opphavlege teksten snakk om både å utvikle alternativ infrastruktur for transportbrukarar og å redusere transportsektoren som kjelde til utslepp osv. Det er eit breitt spekter.

Det er frivillig om det skal vere påslag for eksterne kostnader. Det er ei sak me ikkje har teke stilling til pr. i dag. Om det vil verte ein del av ei vidareføring av direktivet seinare, veit me ikkje noko om i dag, men det er i alle fall pr. i dag frivillig. I møtet med Kommissjonen fekk me ei klar forståing av at det i tilfelle kan leggjast til grunn ein vid definisjon av tiltak.

Spørsmål 5

Anne Margrethe Larsen (V) [11:58:12]: «Tunnelprosjektet Hidra Landfast i Flekkefjord, Vest-Agder, er nesten fullfinansiert til 284 mill. kr. Prosjektet kan startes opp raskt. Samferdselsdepartementet må snarest avklare ordningen med alternativ bruk av ferjesubsidier, nemlig en utvidelse av perioden for bruk av ferjetilskudd som investeringsmidler og bompengefinansiering, fra 15 til 20 år. Kommunen og fylkeskommunen har i lang tid forgjeves bedt om møte i saken. Viser også til skriftlig spørsmål nr. 1567 for 2007-2008.

Vil statsråden nå sørge for en driftsperiode på 20 år?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:59:03]: Som eg nyleg gjorde greie for i mitt svar på skriftleg spørsmål, nr. 1567, vurderer Regjeringa no ordninga med alternativ bruk av ferjesubsidiar. I den samanhengen vert også lengda på perioden for årleg refusjon frå staten vurdert. Eg vil eventuelt kome tilbake til Stortinget med saka.

Ansvar for det vesentlegaste av riksvegar elles skal overførast til fylkeskommunane gjennom forvaltningsreforma. Det betyr at fylkeskommunane vil verte ansvarlege for løyvingar til det nedklassifiserte vegnettet frå og med 2010. Midlane må dermed takast frå det generelle rammetilskotet frå staten til fylkeskommunen.

Hidra Landfast må ha fullfinansiering for å starte opp, og dette vil frå og med 2010 vere eit fylkeskommunalt ansvar. Det vert opp til fylkeskommunen å vurdere om det er føremålstenleg å bruke ei ordning med alternativ bruk av ferjetilskot. Refusjonen vil i så fall måtte skje innanfor fylkeskommunen sitt eige budsjett.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:00:07]: Jeg takker for svaret, selv om det kanskje ikke var helt slik som jeg hadde ønsket.

Arbeidet med en undersjøisk tunnelforbindelse mellom Hidra og fastlandet har pågått i mange år, og det er tverrpolitisk enighet om dette prosjektet. Men nå synes nok mange av oss at det drar ut med de prinsipielle avklaringene og den videre framdriften, selv om statsråden sier at her kan det bli fylkeskommunalt.

Spørsmålet om bompengesøknad er faktisk avgjørende for om driftstilskuddet gis i 20 år. Kan samferdselsminis-

teren i dag anbefale Statens vegvesen Region sør å sende en bompengesøknad som innebærer netto driftstilskudd i 20 år?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:00:54]: Om ein vil sende ein bompengesøknad frå Statens vegvesen, som då må godkjennast av dei lokale styresmaktene, er ei sak som statsråden ikkje skal meine noko om. Det må ein vurde- re der. Og om ein vil leggje inn ei lengre tid enn dei 15 åra som pr. i dag gjeld, som den førre regjeringa stadfesta, og som heller ikkje me har endra så langt, men som no er til vurdering, vert òg ei vurdering som ein må gjere lokalt.

Som elles vil eg ikkje ha noka formeining om korleis ein skal utforme ein bompengesøknad, for det er ei lokal sak, og det må ein avgjere lokalt.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:01:48]: Takk for avklaringen.

Jeg er kjent med at statsråden og Regjeringen nå jobber med prosjekter i 2009 i forbindelse med denne såkalte krisepakken. Jeg er sikker på at statsråden får mange spørsmål om dette, men kan det snart ferdigstilte prosjektet Hidra Landfast være et egnet prosjekt for å gi folk sysselsetting i 2009?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:02:15]: No er ikkje eg heilt oppdatert på status for Hidra Landfast. Men slik som det framstår gjennom dei spørsmåla som no har vorte stilte, kan det sjå ut for meg som om den saka ikkje er moden til å verte starta opp i 2009, om ein enno ikkje har fått fram ein bompengesøknad. Men eg må seie det med atterhald om at eg ikkje kjenner saka, for eg har ikkje hatt saka på mitt bord.

Det som er viktig i forhold til ei pakke, er at me har prosjekt som kan setjast i gang raskt, som då kan gi aktivitetssauke og sikre at folk som elles må gå ut i arbeidsløysse, får behalde eit viktig arbeid for både sin region og for landet. Om dette er eit slikt prosjekt, kan eg dessverre ikkje gi noko meir konkret svar på.

Spørsmål 6

Borghild Tenden (V) [12:03:22]: «Stortinget har over tid prioritert drift og vedlikehold på jernbanen. Allikevel opplever vi store problemer, spesielt i Oslo-området. Dette året ligger an til å bli et nytt rekordår i antallet innstillinger i persontrafikken. I 2001 ble det brukt omtrent like mye til drift og vedlikehold som det legges opp til for 2009, omregnet til 2007-kroner.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å snu den negative trenden og intensivere arbeidet med å få orden på driftsproblemene på jernbanen?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:04:07]: Eg viser til mitt svar på skriftleg spørsmål nr. 330 frå stortingsrepresentanten Borghild Tenden i brev av 2. desember d.å. og til mitt svar på spørsmål frå stortingsrepresentanten Arne

Sortevik i spørjetimen onsdag den 19. november d.å., der eg gir svar på nokolunde same spørsmål.

Det høge talet på innstillingar i persontrafikken i 2009 kjem m.a. av toginnstillingar for å kunne gjennomføre naudsynt vedlikehald på jernbanelina. Dette gjeld særleg i Oslo-området på grunn av arbeidet med opprusting av Oslotunnelen og det store anleggsarbeidet som går føre seg i Vestkorridoren. Auka kapasitetsutnytting, særleg i rushtrafikken der kapasiteten fleire stader er fullt utnytta på jernbanenettet, har òg gjort det vanskelegare å gjennomføre naudsynt vedlikehald på jernbanelina på ein effektiv måte utan at dette skapar problem for togtrafikken. Eg har god tru på at driftsstabiliteten i togtrafikken vil verte betre etter kvart som utbetningsarbeida i Oslotunnelen vert ferdige, og ikkje minst når anleggsarbeidet i Vestkorridoren er avslutta i 2011.

Dessverre har ikkje skiftande storting og regjeringar over tid hatt prioritet på drift og vedlikehald av jernbana i tilstrekkeleg grad. Det gjer at store delar av jernbanenettet har gamle tekniske anlegg som det er krevjande å vedlikehalde for å kunne sikre driftsstabiliteten i togtrafikken. Dette er òg årsaka til at eg har vore nøydd til å prioritere løyvingar til drift og vedlikehald høgare i planperioden 2006–2009 enn det var lagt opp til i den vedtekne planramma.

Som eg sa i mitt innlegg i budsjettdebatten i samband med handsaminga av 2009-budsjettet, er den største utfordringa å få orden på den daglege drifta som kan sikre ein betre og meir driftsstabil togtrafikk. Den høge alderen på dei tekniske anlegga betyr at det framleis er behov for å ha høg prioritet på vedlikehald og fornying av det eksisterande jernbanenettet, noko eg vil kome tilbake til i samband med Nasjonal transportplan 2010–2019.

Eg har merka meg at stortingsrepresentant Borghild Tenden i sitt spørsmål viser til at løyvinga til drift og vedlikehald i 2009 er om lag på same realnivå som ho var i 2001. Eg veit ikkje kor Tenden har tala sine frå, men denne regjeringa har i statsbudsjettet for 2009 auka satsinga på drift og vedlikehald av jernbanenettet med om lag 550 mill. kr samanlikna med Bondevik II-regjeringa sitt framlegg i 2006-budsjettet omreknna til 2009-kroner. Løyvinga i 2009 er dermed om lag 500 mill. kr høgare enn ei jamn fordeling av planramma i Nasjonal transportplan 2006–2009. Eg er likevel sær glad for at representanten Tenden og fleirtalet i Stortinget har slutta seg til denne naudsynte auken i Jernbaneverket sitt drifts- og vedlikehaldsbudsjett.

Borghild Tenden (V) [12:06:47]: Jeg takker statsråden for svaret. Når det gjelder tallene, er de faktisk hentet fra Regjeringens egne dokumenter.

Så til oppfølgingsspørsmålet. Venstre er opptatt av å få mer vei og jernbane for pengene, og uten at dette skal gå ut over de ansatte – for å ha sagt det, så slipper jeg å bli møtt med det igjen.

Ser samferdselsministeren for seg at man kan legge banestrekninger ut på funksjonskontrakter, slik som det er gjort for vedlikeholdet innenfor vei, for på den måten å

kunne stille strengere krav til bl.a. oppetider, slik at man kan få klare ansvarsforhold for de ulike banestrekningene? Jeg vet at man bl.a. på Gjøvikbanen er opptatt av nettopp dette.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:07:42]: Fyrst: Dersom det er slik at vedlikehaldsbudsjettet til Jernbaneverket er det same i 2009 som i 2001, betyr det i så fall at eg har brukt dei siste tre åra på å rette opp att dei kutta som Bondevik II-regjeringa gjorde på sitt drifts- og vedlikehaldsbudsjett i perioden 2003–2006. Den tabellen eg har, kan vel vise at det er riktig. I 2001 var det 3 349 mill. kr, og i 2009 var det 3 801 mill. kr – for å vere nøyaktig på tala, omreknna til 2009-kroner.

Funksjonskontraktar på veg har vore ein blanda suksess. Frå landet rundt har me fått melding om at ein er misnøgd med vedlikehaldet på veg etter at ein starta med funksjonskontraktar, og at standarden har gått ned. Det ser vi no nærare på. Før eg har fått svaret på om inngåing av funksjonskontraktar har ført til dårlegare vedlikehald på veg, ynskjer eg ikkje å gå den vegen med jernbanen. Men no er det òg slik at vedlikehaldskontraktar, ein stor del av dei, òg er på anbod i Jernbaneverket sitt system.

Borghild Tenden (V) [12:08:51]: Jeg takker igjen for svaret. I mitt siste spørsmål ønsker jeg å se framover i tid.

I dagens spontanspørretime ble statsministeren utfordret på den krisepakken som det nå jobbes med i Regjeringen. Statsministeren nevnte bl.a. at det kunne bli aktuelt med grønne strakstiltak for jernbane og kollektivtrafikk. Min bekymring er stor knyttet til Oslotunnelen, som også statsråden var inne på. Bekymringen min knytter seg til at det der jobbes bare 3,5 timer pr. natt, og at de kollektivreisende stadig blir forhindret i å komme til jobb og barnehage på grunn av signalfeil. Samferdselsministeren sier at vi må vente til 2012 for at det skal skje en bedring. Men da tenker jeg: Kunne dette være en del av krisepakken, slik at anleggsbransjen kan sette inn alt de har, for å gjøre noe med Oslotunnelen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:10:01]: Det er rett at gjeldande ruteplanar gir prosjektet normal sportilgang på 3,5 timar i løpet av døgnet. Nettopp derfor sette eg ned ei eiga prosjektgruppe der både NSB og andre som driv på jernbanen saman med Jernbaneverket har sett på korleis ein kan få ytterlegare tilgang på tid. Derfor har eg no lagt om ruteplanen, som er bindande mellom partane, og som ikkje var tilpassa effektiv framdrift, slik at ein har fått tilgang til meir tid. Den same gruppa vurderer fortløpande korleis ein skal gi meir tilgang til Jernbaneverket for å kunne få opp farten på utbetringane.

Når det gjeld økonomien i dette, har me tilført alle dei midlane Jernbaneverket har etterspurt. Dei har altså fått 100 pst. av dei ynska dei har hatt for nettopp dette prosjektet, som eg ser på som det aller viktigaste for å få gjort noko med dei innstillingane som me har hatt i dette området.

Spørsmål 7

Torbjørn Hansen (H) [12:11:18]: Jeg vil stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Vedtak fra Post- og teletilsynet av 17. november 2008 betyr at mobilaktører mister et viktig incentiv for utbygging av nytt mobilnett. Det har vært et politisk mål å få på plass et tredje nett av hensyn til konkurransen og økt mobildekning i hele landet. Hvis planlagt utbygging av nett bortfaller kan dette bety tap av hundrevis av jobber, noe som i krisetider bør unngås.

Vil statsråden stå ved målet om et nytt nett, og sørge for en rask avklaring slik at utbyggingen kan ta til og tap av jobber forhindres?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:11:56]: Føremålet med reguleringa av den norske marknaden for elektronisk kommunikasjon er å sikre brukarane i heile landet gode, rimelege og framtidretta elektroniske kommunikasjonstjenester gjennom effektiv bruk av samfunnet sine ressursar ved å leggje til rette for berekraftig konkurranse og stimulere til næringsutvikling og innovasjon. For å leggje til rette for konkurranse peiker Post- og teletilsynet ut tilbydarar med sterk marknadsstilling i ei rekkje førehandsdefinerte marknader og pålegg spesialtilpassa regulatoriske plikter som skal bidra til å bøte på identifiserte konkurranseproblemer i marknadene. Ein av marknadene som vert regulert, er marknaden for mobil terminering. Bakgrunnen for denne reguleringa er at tilbydarane i praksis har moglegheit til å fastsetje monopolprisar på avslutting av samtalar, såkalla terminering, i eige nett, og at det er konkurrentane sine kundar som vert fakturerte for termineringsprisen.

Post- og teletilsynet fatta i 2007 vedtak som medførte at Telenor ASA og NetCom AS frå 1. juli i år har eit symmetrisk nivå på termineringsprisane sine. Termineringsprisane til dei to selskapa vil via ein trappetrinnsmodell verte sette ned til 45 øre i 2010. Størsteparten av trafikken i Noreg vert terminert i desse to netta. Tilsynet påla også Tele2 å redusere sine termineringsprisar i denne vedtaksrunden. Vedtaket om NetCom og Tele2 sine prisar vart påklaga til departementet som klageinstans. Den delen av vedtaket som gjaldt NetCom, vart halde ved lag av departementet. På bakgrunn av at Tele2 fremma nye opplysningar i saka om at selskapet saman med Network Norway AS hadde konkrete planar om å byggje ut eit felles mobilnett, vart det avgjort at Tele2 sine termineringsprisar ikkje skulle reduserast før styresmakta hadde fått oversikt over den nye situasjonen. Tele2 si sak vart derfor send tilbake til Post- og teletilsynet for ei ny vurdering.

Når det gjeld det nye vedtaket frå tilsynet, legg dette opp til at også andre tilbydarar enn Telenor og NetCom frå neste år trinnvis skal redusere termineringsprisane sine. Samferdsledepartementet er klageinstans for vedtak fatta av Post- og teletilsynet. Klagefristen var 8. desember i år, og departementet har registrert at det har kome inn sju klager. Dersom Post- og teletilsynet etter å ha sett seg inn i klagen, finn å ville halde ved lag vedtaket sitt, skal tilsynet i tråd med rettleiande saksbehandlingsreglar for klager på vedtak sende klagen saman med innstillinga si til

departementet innan 8. februar 2009. Klagen vil deretter verte handsama i departementet. Departementet er oppteke av føreseielege rammevilkår i mobilmarknaden. Departementet er òg oppteke av å utføre ei grundig og forsvarleg sakshandsaming. Klagen vil på denne bakgrunnen verte handsama så raskt som mogleg innanfor desse rammene.

Eg har ikkje på det noverande tidspunktet høve til å kommentere saka sine realitetar, i og med at klagesaka ligg hos meg.

Torbjørn Hansen (H) [12:14:56]: Jeg vil takke for svaret.

Dette er en komplisert regulatorisk sak, men konsekvensene av feilgrep her vil jo være ganske enkle og for så vidt alvorlige.

Så vidt jeg forstår, er en del av begrunnelsen til Post- og teletilsynet at man ønsker å tilpasse dette regelverket til utviklingen i EU. Men nå er det jo slik at situasjonen i EU er dramatisk annerledes enn i Norge. De fleste EU-land har god konkurranse på mobilnett – det er mange mobilnett i bruk – mens Norge har et duopol, kun to nett. Det er også slik at en del land i EU ikke går i den retning som Post- og teletilsynet nå foreslår, og Norge har heller ikke forpliktelser pr. i dag til å følge det vedtaket som Post- og teletilsynet har lagt fram.

Ser ikke statsråden at argumentet om EU-tilpassing i denne saken blir nesten meningsløst sett i lys av at vi har et duopol, og at vi trenger reguleringer i en periode nå for å sikre god konkurranse i vårt mobilmarked?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:15:53]: Reint generelt er eg av den oppfatning at me ikkje skal springe beina av oss for å tilpasse oss situasjonen i EU på ulike område. Det betyr at eg i dei sakene som no ligg føre, kjem til å setje meg nøye inn i kva situasjonen er i sakskomplekset, kva som er gjeldande regelverk i EU, og om vi på noko vis er forplikta til å følgje det.

Det er viktig for at me skal få gode tenester i heile landet, at me har ein god konkurranse, og det er viktig at det ligg incentiv til at ein skal fortsetje utbygginga for å få endå betre dekning rundt i heile landet, og ikkje berre ein konkurranse som av og til kan verke som å vere verksam berre i dei aller største byane. Det er òg moment som eg sjølv sagt vil ta med meg på det reint generelle planet, men eg kan altså ikkje gå inn i sjølv sakshandsaminga her i dag.

Torbjørn Hansen (H) [12:16:52]: Jeg takker for det svaret også.

Så vidt jeg forstår, står det nå aktører klar til å bygge ut nett. Det vil medføre aktivitet i bygg- og anleggssektoren, og det vil medføre en motivasjon også for andre aktører til å øke sin grad av dekning over hele landet.

Men det som vi vet nå, er jo at rammebetingelser for å gjøre store investeringer i Norge er veldig eksponert mot finanskrisen, og enhver slik regulatorisk usikkerhet vil skape store problemer i forhold til å få igangsatt denne type investeringer. Derfor vil framdriften i saksbehandlingen her være ekstremt viktig når det gjelder å få igangsatt

disse investeringene, og for at disse aktørene skal kunne komme i gang.

Statsråden sa i sitt første svar at departementet først vil få denne saken den 8. februar 2009, så vidt jeg forstod. Ser statsråden noen mulighet for å gjøre dette raskere, slik at vi unngår en unødvendig forsinkelse av bygging av et tredje mobilnett i Norge?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:17:52]: I og med at fristen for klagesaker var 8. desember og Post- og teletilsynet må ha ei moglegheit til å gå igjennom dei klagene som er komne, på ein forsvarleg måte og vurdere om dei skal gjere om vedtaket sitt – noko som det kan hende dei bestemmer seg for å gjere – og vi no har ei julehelg som i år eigentleg strekkjer seg over to veker, meir eller mindre, trur eg det er vanskeleg å gå utover det som er dei normale retningslinjene her, nemleg at Post- og teletilsynet skal ha to månader til å gjere si vurdering. Deretter ynskjer eg at me skal få handtert eventuelle saker som kjem til oss, på ein rask og effektiv måte, og eg skal prøve å medverke til det så godt som eg kan.

Spørsmål 8

Elisabeth Aspaker (H) [12:18:50]: Dette blir nesten samferdselsministerens spørretime, hadde jeg nær sagt!

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Før utlysning av nye anbud for forpliktelse til offentlig tjenesteytelse (FOT) inviterte departementet til innspill. Sør-Troms Regionråd og Ofoten Regionråd har sammen med Troms fylkeskommune dokumentert behov og kommet med klare anbefalinger for et bedre tilpasset regionalt flytilbud over Evenes. Ved utlysingen av FOT for perioden 2009–2012 viser det seg at innspillene overhodet ikke er hensyntatt, og det legges opp til et rutetilbud og en prising som rammer Evenes svært negativt.

Hva er statsrådens forklaring på dette?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:19:31]: Staten kjøper tenester på det regionale flyrutenet i Noreg for i overkant av 1/2 milliard kr årlig. Kjøpet skjer ved anbuds-konkurranse der flyselskapa konkurrerer om ruter som av Samferdslesdepartementet er pålagde såkalla forpliktingar til offentleg tenesteyting, forkorta FOT. Flyrutene vert kjøpte på kontraktar som gjeld for tre år av gangen. Samferdsledepartementet har nyleg fått inn tilbod på rutedrift av 18 ruteområde, som skal gjelde i tre år frå 1. april 2009. Desse kontraktane vil verte tildelte like over nyttår.

Statleg kjøp av flyrute ved Harstad/Narvik lufthamn, Evenes var blant ynska som vart spelte inn til Samferdsledepartementet før denne anbudsrunderen. Harstad/Narvik lufthamn, Evenes er i dag ikkje omfatta av det statlege kjøpet av regionale flyruter.

I vurderinga av flyrutekjøpet har Samferdsledepartementet teke omsyn til trafikkstandard og trafikkutviklinga på flyrutestrekningane, både for dei rutene som i dag har statleg kjøp, og for andre ruter. Innanfor dei gjeldande

rammene for flyrutekjøp er det ikkje funne rom for å ta inn nye ruter i det statlege flyrutekjøpet i denne omgangen.

Rutene som i dag vert kjøpte av staten, omfattar om lag 6 pst. av den totale flytrafikken i Noreg, målt i talet på avreiste passasjerar. Resten er kommersielle ruter. Det er altså framleis slik at hovuddelen av passasjerane flyr med ruter som flyselskapa etablerer på kommersiell basis. Statens Flyrutekjøp er, og skal vere, eit supplement der marknaden ikkje er sikra eit flyrutetilbod.

Som følgje av at me har ein liberalisert luftfartsmarknad, er det opp til flyselskapa sjølve å bestemme rutetider og billettprisar på rutene der staten ikkje er engasjert i drifta.

På Harstad/Narvik lufthamn, Evenes er det eit kommersielt rutetilbod til og frå Oslo, Bodø og Tromsø. Staten kjøper flyruter mellom Narvik lufthamn, Framnes og Bodø. Det er fungerande buss- og rutebåttilbod i regionen. I sum vurderer eg det eksisterande rutetilbodet som tilfredsstillande og har ikkje gått inn for å utvide ordninga med offentleg kjøp av flyruter til å gjelde ruter på Harstad/Narvik lufthamn, Evenes.

Elisabeth Aspaker (H) [12:21:39]: Jeg takker for svaret, men statsråden har sikkert forståelse for at jeg hadde ønsket meg et annet svar enn det.

For regionen og for det næringslivet som befinner seg i nordre Nordland og Sør-Troms, og som har sterke forbindelser både ned mot Helgeland og mot Finnmark, med rute via Tromsø og Bodø, vet vi at det er et svært dårlig fungerende rutetilbud i dag. Faktisk er det sånn at korte møter nord og sør for denne regionen må man bruke en hel dag på.

Så jeg vil på nytt stille statsråden spørsmålet: Hva slags vurdering er det som ligger til grunn for at man fortsatt skal kjøpe ruter på flyplassene rundt Evenes, altså Framneslia i Narvik og mot Andenes, og sørge for gode forbindelser den veien, mens det næringslivet som sokner til Evenes, fortsatt skal avspises med et svært dårlig tilbud?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:22:41]: Det er jo ein forunderleg situasjon at representantar for parti som ynskta å leggje ned og redusere tilbodet på det regionale nettet i førre periode, no tek til orde for å auke tilbodet på det regionale nettet. Slik kan altså verda snu seg rundt.

Det som me har lagt til grunn når me har vurdert denne saka, er kva trafikkgrunnlag som er på dei ulike flyplassane, kvar det er umogleg å halde i gang eit kommersielt tilbod, og kvar ein ser at det er mogleg å få gjort det. På den omtalte flyplassen har det vore mogleg, og der er det framleis eit kommersielt tilbod. Og igjen: Då vert det merkeleg at eit parti som er oppteke av det private initiativ og private løysingar, tek til orde for at staten skal gå inn og overta område der private i dag driv kommersiell drift.

Elisabeth Aspaker (H) [12:23:52]: Som statsråden er kjent med, kom forslaget om å legge ned Framneslia nett-opp for å få et bedre tilbud over Evenes, og man mente at den flyplassen som i dag er stamflyplass for Narvik, også kunne være den regionale flyplassen i regionen. Statsrå-

den er vel også kjent med det store Hålogalandsbru-prosjektet, som også vil innebære at man veksler inn Framneslia og vil få Harstad/Narvik lufthavn, Evenes som en større og viktigere flyplass, som også vil få disse regionale rutetilbudene rutet via seg.

Men det spørsmålet koker ned til, er om statsråden er bekvem med at spesielt oljenæringen, for å sette navn på det, som er stor og tung i Harstad, og som har viktige forbindelseslinjer ned mot Helgeland og ikke minst oppover til Hammerfest, ikke skal få noe gehør, heller ikke når den har et samlet næringsliv i en stor region bak seg, og også fylkeskommunene.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:24:55]: Det er viktig å sjå tilbodet i denne regionen i samanheng, og derfor er det òg aktuelt å følgje opp vedtaket frå Narvik i forhold til bygging av ei bru når me no vurderer kva tiltak som skal inn i Nasjonal transportplan, og dermed eventuelt òg i den samanheng vurdere Narvik lufthamn, Framnes. Det er så langt ikkje gjort noko vedtak på det, men det er jo eit av dei tiltaka som ein vurderer i forhold til å sjå heile situasjonen i samanheng. Me har halde oppe Narvik lufthamn, Framnes i tråd med Stortinget sitt vedtak i samband med førre Nasjonal transportplan, og me følgjer opp Soria Moria-erklæringa sitt prinsipp om at lufthamnene vert haldne oppe med mindre det lokalt er ynske om å leggje ned. Det er ein meir relevant diskusjon enn å diskutere om staten skal gå ytterlegare inn med kjøp på dei store flyplassane i området.

Spørsmål 9

Bent Høie (H) [12:26:14]: «Verdens Gang melder mandag 8. desember at politiet ikke har mulighet til å rykke ut når personer uten lovlige id-papirer blir stoppet på Svinesund, og at de dermed slippes inn i landet kun med en lapp om adressen til Politiets utlendingsenhet i Oslo.

Hva vil statsråden gjøre for å sette en stopper for denne praksisen?»

Statsråd Knut Storberget [12:26:42]: Dette spørsmålet har kanskje først og fremst en ressurside, og det har det vært en omfattende debatt i Stortinget om ved mange anledninger. Jeg tror ikke jeg skal gå inn på alle tiltakene, men jeg har lyst til å peke på noen forhold rundt akkurat de grensenære problemstillingene som spøreren tar opp.

Som medlem i Schengen-samarbeidet skal det ikke være noen permanent grensekontroll på grensen mot andre Schengen-land, som f.eks. Sverige. Hvert enkelt politidistrikt skal imidlertid foreta såkalt territorialkontroll, herunder kontroll av identitet. De senere år har spesialutstyrte biler fra politiet patruljert grensenære områder bl.a. i Follo, Østfold og Hedmark.

I de tilfeller politiet gjennom sin kontroll oppdager at vedkommende utlending ikke har id-papirer, kan denne bortvises fra landet. Dersom vedkommende utlending ønsker å søke asyl, vil han ha lovlig opphold i landet mens asylsøknaden er til behandling. Når asylsøkeren ankom-

mer riket, skal denne møte hos nærmeste politimyndighet eller ved Politiets utlendingsenhet i Oslo. Dersom vedkommende melder seg ved et politidistrikt, bør distriktet utføre en rekke oppgaver, som er skissert i bl.a. rundskriv og regelverk.

Lokalt politidistrikt vurderer likevel hvert enkelt tilfelle for seg, og tiltak iversettes på bakgrunn av de vurderinger som gjøres, og de prioriteringer som synes nødvendige ut fra politidistriktets totale oppgaver. Politidistriktets oppgaver i forbindelse med asylsaker vurderes oftest sjølsagt i samarbeid med Politiets utlendingsenhet. Ifølge Gardermoen politistasjon blir det f.eks. alltid tatt fingeravtrykk og gjennomført visitasjon av de personer som melder seg der, og som ønsker å søke asyl. Jeg må medgi at jeg syns det er en god løsning, sjøl om man ikke kan gjøre det overalt, med henblikk på både utstyr og bemanning.

Justisdepartementets rundskriv om dette, 63/2000 og 64/2000, er for tida under revisjon i Politidirektoratet, men er gjeldende så langt de passer. Jeg tror jeg vil nøye meg med å si at spørerens tema, å kunne komme raskere inn også i forhold til asylsøkere, som ikke nødvendigvis er mennesker som har gjort straffbare handlinger, og som skal behandles deretter, skal belyses nå i gjennomgangen av bl.a. disse reglene.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Bent Høie (H) [12:28:56]: Jeg ser de mer generelle betraktningene som statsråden kommer med, men det er jo åpenbart en situasjon på Svinesund som ikke har vært der tidligere – det er ikke en normal situasjon på Svinesund. Svinesund er vel den grenseovergangen til utlandet som Norge har, som mest kan sammenlignes med Gardermoen i trafikk. Og det er jo meningsløst, når en bruker såpass mye ressurser som en gjør i forhold til id-løse, i forhold til utsending av personer som ikke har lovlig opphold i riket – og det virker veldig enkelt å kunne komme inn over en av landets største grenseoverganger – at en som blir tatt uten id-papirer, ikke får noen videre oppfølging.

Vil statsråden vurdere å sette i gang tiltak nå på Svinesund, slik at f.eks. de personene som blir avdekket, blir forvart der, og eventuelt transporteres en gang i døgnet inn til Politiets utlendingsenhet i Oslo?

Statsråd Knut Storberget [12:30:00]: Det er flere tiltak som nå vurderes, også straktiltak, i forhold til den problemstillingen representanten Høie trekker opp.

Som man er kjent med, ble det for 2008 og 2009 vedtatt her i Stortinget at man skulle styrke politiets utlendingsarbeid. Innenfor den styrkingen, som da skjer fra 1. januar, er det flere forhold man bør ha blikk på når det gjelder identitetskontroll av utlendinger og asylsøkerankomster, bl.a. å effektivisere, å styrke innsatsen for å klargjøre identiteten, å avdekke ulovlig opphold, og ikke minst å sørge for registrering innen kort tid. Den situasjonen som er ved Svinesund, og også ved andre grenseoverganger, vil vi ha med oss i det arbeidet.

Bent Høie (H) [12:30:53]: Det er helt ok med de mer generelle betraktningene som justisministeren kommer med, men vårt poeng, og det jeg også oppfatter er poenget til dem som jobber på Svinesund, er at dette ikke er en heldig situasjon. Det sier også tollinspektør Per Kristian Grandahl. Dette er en situasjon som har oppstått på Svinesund nå.

Vil statsråden gjøre noe nå for at denne situasjonen ikke skal vedvare fram til en får en eventuell permanent løsning på denne problemstillingen?

Statsråd Knut Storberget [12:31:26]: Når det gjelder både det å bekjempe kriminalitet og det å utføre de forvaltningsoppgaver politiet har, at politidistriktene i stor grad styrer både midler og hvordan man skal innrette arbeidet, er det noen generelle regler for. Jeg synes ikke det er riktig av meg å gå inn i ett geografisk område og si at nå skal politisk ledelse i Justisdepartementet eller Regjeringa gripe inn.

Det som er viktig for oss, er at vi nå får på plass egne regler, et godt rundskriv, og at vi også får iverksatt den styringen av politiets utlendingsarbeid som nettopp hensyntar det som også spøreren er opptatt av, at man får foretatt registrering raskest mulig, og at færrest mulig slipper unna å bli registrert og får prosess på asylsaken sin.

Spørsmål 10

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:32:27]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Konsekvensene av bemanningskrisen i politiet begynner nå for alvor å vise seg i kriminalitetsstatistikken. Tall fra Sunnmøre politidistrikt, i likhet med mange andre politidistrikt, viser at særlig narkotikaanmeldelsene går dramatisk ned. Vi vet at narkotikasaker nesten utelukkende er et resultat av spaning og aktivt politiarbeid, og nedprioriteres når politiets ressurser er knappe.

Hva vil statsråden foreta seg for å hindre at denne utviklingen får fortsette?»

Statsråd Knut Storberget [12:33:06]: Jeg ville vel ikke bruke så sterke uttrykk som bemanningskrise i norsk politi. Men som et kort svar på spørsmålet vil jeg si at vi ikke vil gjøre det samme som Høyre gjorde da de satt i regjering i forrige periode, nemlig å legge opp til et så lavt opptak av politihøgskolestudenter som 240 pr. år, opp til 360. Det vil vi ikke gjøre.

Det er jo det som i dag forårsaker at vi har lav bemanning i norsk politi. For det er ikke mange politifolk som er ledige. Hadde man under den forrige regjeringen valgt å legge seg på det opptaksnivået som den nåværende regjering har gjort, ville vi hatt 600 flere politifolk, og vi ville også hatt flere politifolk på Sunnmøre, bl.a. til å kunne ta seg av de narkotikasakene som spøreren er opptatt av. For det er avgjørt viktig – og der er vi enige – at man får avdekket denne type kriminalitet.

Det er politidirektøren og politidistriktene som forvalter de midlene som blir fordelt til enhver tid. Politimeste-

ren i Sunnmøre politidistrikt rapporterte i oktober i år at distriktet over flere år har arbeidet godt med bekjempelse av narkotikakriminalitet. Distriktet er inndelt i fem geografiske driftsenheter, og ved samtlige driftsenheter er det tjenestemenn som arbeider med bekjempelse av narkotikakriminalitet. Ved Ålesund politistasjon, som hører inn under driftsenhet Sentrum, er det organisert et eget avsnitt for bl.a. analyse og bekjempelse av narkotikakriminalitet.

Politimesteren har opplyst overfor oss at distriktet framover vil styrke sin innsats mot narkotikakriminalitet. For bl.a. å avdekke enda flere grove narkotikasaker har distriktet lagt planer for å lyse ut nye stillinger med særskilt kompetanse innen feltet i 2009.

Det er jeg veldig glad for. Det kan man gjøre bl.a. fordi Regjeringa i løpet av de siste årene har valgt å øke budsjettet til politiet utover det nivået som var da vi overtok i 2005, men også fordi økt utdanningstakt ved Politihøgskolen, som nevnt i sted, vil bidra til at vi faktisk kan bemanne stillingene, slik at det også blir mennesker som kan etterforske grov narkotikakriminalitet.

Så mener jeg også at man må ha andre tanker med hensyn til å øke politibemanningen, også i forhold til narkotikasakene. Særlig det å trekke inn flere sivile i politiet kan bidra til å få avløst flere polititjenestemenn til å drive politioperativt arbeid.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:35:36]: Det er riktig som statsråden her sier, at politiet på Sunnmøre har vært veldig dyktige på narkotikaetterforskning over mange år, men nå viser statistikken en dramatisk nedgang og dårligere resultat, og det er det jeg forsøker å ta opp her. Og det er veldig fortvilet og håpløst når statsråden ved alle anledninger skylder på tidligere regjeringer, for alle vet at krisen i politiet først og fremst er et resultat av for lite driftsmidler som fører til at stillinger blir stående vakante. Så også ved Sunnmøre politidistrikt, som i dag bare har 1,12 stillinger pr. 1 000 innbyggere. Landsgjennomsnittet er 1,8, og Stortinget har sagt at det skal opp i 2 stillinger pr. 1 000 innbyggere.

Mener statsråden at det er riktig at det er så stor forskjell på bemanningsgraden fra distrikt til distrikt, og hva vil statsråden foreta seg for at Sunnmøre politidistrikt skal komme opp på minst snittet på 1,8, og dermed kunne ta i bruk de vakante stillingene uten å gå økonomisk konkurs?

Statsråd Knut Storberget [12:36:50]: Jeg syntes jeg hørte «økonomisk konkurs». Det er ikke situasjonen verken for Sunnmøre politidistrikt eller politiet i Norge. I fjor overførte norsk politi over 250 mill. kr fra fjorårets budsjett til inneværende års budsjett. Det er ikke noen konkurssituasjon. Det er et tegn på at man faktisk ikke bruker opp de pengene man har fått bevilget i løpet av et år.

Hovedutfordringen nå er å skaffe mannskap. Det er derfor jeg er opptatt av å peke på at man tre år etter at man tok opp elever på Politihøgskolen, merker det lave opptaket. Det er derfor det er relevant å snakke om hva den forrige regjering gjorde når det gjelder dette. Det er også relevant å se på hvilket ansvar den nåværende regjering har, vi har valgt å skru opp antallet plasser til rekordstore 552, som

jo er langt over det dobbelte av det nivået det har vært på tidligere. Det er klart at det er helt avgjørende for å skaffe flere folk til Sunnmøre.

Når det gjelder den andre delen av spørsmålet, rekker jeg antakelig ikke å svare på det.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:37:51]: Da jeg sa «økonomisk konkurs», er det klar beskjed om at hvis de ansatte folk i de vakante stillingene, må de enten kutte veldig mye på tilbudet til brukerne, eller de vil ikke takle budsjettene sine økonomisk.

I Møre og Romsdal, og på Sunnmøre spesielt, har vi også et næringsliv som krever stor arbeidsinnvandring. Det er mange forskjellige nasjonaliteter og språk. Dessverre fører denne miksen med seg en del ordensforstyrrelser, som bl.a. slagsmål og fyllekjøring. Språkproblemer fører til at politiet ofte lar sakene ligge for å spare de store ekstrautgiftene som tolketjenesten medfører.

Er statsråden enig med meg i at politidistrikter som har ekstra store utgifter til tolketjenesten, bør få kompensert for de utgiftene som slike tjenester påfører et fra før nedpint budsjett? Eller mener statsråden at vi skal akseptere lovløse tilstander blant arbeidsinnvandrere som bryter norsk lov?

Statsråd Knut Storberget [12:38:59]: Med respekt å melde: Det er ingen distrikter i Norge som vil kunne si at det er lovløse tilstander blant arbeidsinnvandrere. Jeg tror vi ville tjene veldig mye på i denne debatten å ta det hele litt ned for å se på hva slags utfordring norsk politi faktisk står overfor.

Til spørsmålet om tolkeutgifter: Hvis man skulle begynne å kompensere distriktene direkte for dette, er jeg redd for at den store taperen bl.a. ville være Sunnmøre, fordi det finnes andre distrikter som da ville få enda mer av fellespotten enn det Sunnmøre faktisk ville få. Men det betyr ikke at vi ikke er observante på at tolkeutgiftene er store for mange distrikter, og det er nettopp en av grunnene til at Regjeringa har valgt – senest i går – å invitere Stortinget til å bevilge ekstra penger til politiet, slik at man får mer rom for drift. I går ble det bevilget noenogfemti millioner kroner ekstra til politiet, og dette følger jo bare på de store bevilgningene som man har kommet med til politiet i løpet av de siste årene.

Spørsmål 11

Per Roar Bredvold (FrP) [12:40:20]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Vedfyring utgjør ca. 50 pst. av total bruk av bioenergi. Bare i Østfold, Akershus, Oslo og Hedmark er det en enorm vedressurs å ta av, nemlig 12,5 millioner kubikkmeter, samt at lauvskogarealene øker for hvert år over hele landet. Det virker som Regjeringen ikke ser disse ressursene og stimulerer heller ikke til økt bruk av ved til oppvarming.

Vil statsråden bidra til at det stimuleres til mer bruk av ved som oppvarmingskilde?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:40:48]: Jeg støtter representantens syn på at ved er en viktig og fornybar energikilde. Vedfyring er en tradisjonell kilde til oppvarming i Norge. Veden utgjorde i Norge i 2006 om lag 7 TWh av et totalt forbruk av bioenergi på 14,5 TWh.

Vedfyring er en kjent og lett tilgjengelig teknologi, og omsetningen fungerer tilfredsstillende. I byområder har det imidlertid vært en ulempe at vedfyring har vært en stor bidragsyter til lokal luftforurensning. Ansvar for lokal luftkvalitet ligger hos kommunene. I dag har vi rentbrennende ovner som gir bedre utnyttelse av veden og mindre lokal luftforurensning. For å forbedre luftkvaliteten og for å fremme energiomlegging har enkelte kommuner etablert støtteordninger for utskifting av gamle vedovner med nye og mer rentbrennende ovner.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at 41 pst. av veden som ble brukt i 2007, ble brent i rentbrennende ovner. Dette er en økning på 23 pst. siden 2002.

Det er grunn til å tro at vedforbruket øker i år som det er kaldt – som i 2005. Dette viser at vedfyring er en viktig kilde til oppvarming for mange, og at ved bidrar til fleksibilitet i energisystemet. Det er viktig.

Vi har etablert tilskuddsordninger for å stimulere til økt bruk av fornybar varme. Disse er ment å bidra til at modne teknologier som i dag ikke er utbredt på markedet, blir mer tilgjengelig. Dette er støtteprogrammer som er rettet mot etablering av fjernvarme og lokale varmesentraler, pelletskjeler og varmpumper. Ved er en konkurransedyktig energibærer og har derfor ikke fått tilskudd under Enovas programmer.

Olje- og energidepartementet og Landbruks- og matdepartementet har begge ansvar for bioenergi politikken. Sistnevnte gir gjennom Innovasjon Norges bioenergi program støtte til etablering av varmeanlegg på landbrukseiendommer. Dette kan bl.a. være fyrkjeler som bruker ved som brensel. Satsingene på dette er nå styrket.

Markedet for ved er modent. Det er lønnsomt å bytte til rentbrennende ovner, og ved er en lett tilgjengelig energikilde. Jeg mener derfor det er viktigere nå å bruke støtten til energiomlegging til andre tiltak enn vedfyring, tiltak som ikke ville blitt gjennomført uten offentlig støtte.

Når det gjelder spørsmålet til representanten Bredvold knyttet til stimulering til bruk av ved, mener jeg at tilbysiden her er viktig. Det er viktig at vi har en seriøs og oppegående vedprodusentbransje. I så måte mener jeg at en generelt god skogpolitikk og en generelt god landbrukspolitikk er viktig. Uten det kommer vi ikke til å ha et tilbud av ved gjennom at bønder og skogeiere har ved som en del av sitt næringsgrunnlag. Sånn sett mener jeg at de bidragene som denne regjeringen har kommet med i både skogpolitikken og landbrukspolitikken, har vært viktige for å sørge for at ved er et attraktivt produkt å bruke til oppvarming også i framtida.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:43:59]: Jeg takker statsråden for svaret, som var et godt svar – helt til jeg falt av litt på slutten. Hvis jeg forstod statsråden riktig, var det andre tiltak enn støtte til vedfyring som nå var aktuelle. Jeg forstod det slik. Og så falt jeg av litt da han sa seri-

øs vedbransje. Antyder statsråden at vedbransjen har vært eller er useriøs? De to tingene vil jeg ha svar på.

Når man ser på en statistikk over støtte til pelletsanlegg, er det gitt til 1 800, hvis mine tall er riktige. For eksempel i Hedmark er det gitt til 221. I Hedmark bor det ca. 180 000 mennesker. Det vil si at det er ikke så mange som har brydd seg så mye om støtten til pelletsaminer, og det kan jo bl.a. ha å gjøre med at en pelletsamin er dyr i innkjøp, vesentlig dyrere enn en vedovn. I tillegg til selve pelletsen er man avhengig av strøm for å få en pelletsamin til å fungere. En vedovn kan brukes når som helst på døgnet, og den trenger ikke strøm, f.eks. i en krisesituasjon.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:45:05]: Jeg kan ikke argumentere bedre for dagens politikk enn det representanten Bredvold gjorde nå. Det er nettopp de argumentene som Bredvold her framfører, som er grunnen til at vi har det støttesystemet vi har i dag.

Når det gjelder hvorvidt vedbransjen er seriøs eller ikke, var mitt poeng å legge til rette for at den utvikler seg, basert på nettopp seriøs vedomsetning. Det er viktig og riktig, og jeg har ikke noen annen oppfatning enn at det er tilstanden pr. i dag.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:45:38]: For øvrig handler dette en del om klima også. Man hevder at ved forurenser, men ved forurenser like mye når den ligger og råtnet i skogen som den gjør når den brukes til fyring for å gi varme. Dermed sparer man selvfølgelig mye på strøm som f.eks. blir importert fra kullkraftverk. Så også der bør det være en gulrot, for å si det sånn. Vi er med og bidrar til at det blir et bedre klima. Mitt håp er at statsråden og hans departement ser på enda flere ting som kan gjøres for å stimulere folk til å bruke ved som oppvarmingskilde.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:46:18]: Jeg må bare gjenta det jeg sa i mitt første innlegg, at jeg mener at bruk av ved er fornuftig. Jeg er enig med representanten Bredvold i at klimamessig er ved bra. Det er CO₂-nøytralt. Vi har bedre teknologi når det gjelder vedovner enn vi har hatt tidligere, og vi ser at privathusholdninger både bruker ved og bytter til mer rentbrennende ovner. Så min vurdering er at det skjer veldig mye bra og positivt innenfor vedomsetning og vedbruk, og det er noe som jeg er glad for. Som jeg sa: Ikke minst i den tiden jeg var landbruks- og matminister, var jeg opptatt av å bidra til at tilbydersiden skal stimuleres ved å ha en god skogpolitikk og en god landbrukspolitikk.

Spørsmål 12

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:47:19]: «Når det ikke finnes plass på omsorgssentrene for mindreårige asylsøkere, blir disse midlertidig plassert. Trygghet er viktig for ethvert barn. Raske og mange flyttinger er uheldig for de fleste barn.

Hva vil statsråden foreta seg for at midlertidig plasserte barn får en forutsigbar og best mulig bosituasjon?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:47:45]: Barneloven har klare bestemmelser for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Straks etter at de har søkt asyl hos politiet, skal barna overføres til omsorgssenter under barnevernet. Men, som representanten var inne på, har prognosene økt veldig. Per 14. desember har vi tatt imot 193 barn i forhold til 30, som var prognosen. 113 av disse er plassert i omsorgssentre, mens 80 barn er plassert i midlertidige tiltak.

Barne-, ungdoms- og familieetaten i Region Øst har inngått avtaler om midlertidige plasseringer med flere. Alle avtalene inneholder veldig spesifikke krav når det gjelder omsorg, oppfølging, skole og eventuelle andre behov hos disse barna. De fleste av disse barna blir boende i det midlertidige tiltaket til de har fått avgjørelse på sin søknad. Det vil innebære at enkelte barn blir boende i midlertidige tiltak til de er klare for bosetting i kommunene.

Noen barn vil bli overført til de nyopprettede omsorgssentrene i Hønefoss, på Gjøvik eller i Sandnessjøen. Hvert enkelt barn vil bli vurdert av barnefaglig personell med hensyn til om det er best for barnet å flytte til et omsorgssenter eller å bli boende i tiltaket fram til bosetting eller eventuell retur. Det gjøres altså en individuell barnefaglig vurdering i hvert enkelt tilfelle. I denne vurderingen ligger også en evaluering av det tilbudet som barna har hatt i de midlertidige tiltakene. Barn plassert i tiltak der det er noen som helst tvil om at tiltaket er tilfredsstillende, vil bli flyttet først.

Gitt utfordringene med å ta vare på det høye antallet mindreårige asylsøkere er det helt nødvendig å bruke private tiltak. Samtidig er det slik at barna har rett til å få et tilbud om et opphold i omsorgssenter, og dette gjøres fortløpende når kapasiteten i sentrene tilsier det. De private tiltakene har midlertidige avtaler som utgår når kapasiteten i barnevernets omsorgssentre nå økes.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:49:57]: Jeg takker for svaret. For noen uker siden ble jeg kjent med noen mindreårige asylsøkere som er plassert midlertidig. Verken de eller vergene deres har fått vedtaket om denne midlertidige plasseringen. Barna har bodd i landet i et halvt år. En av grunnene til at disse nå er foreslått flyttet, er den trygghet som dette miljøhjemmet har klart å skape blant disse ungene.

Jeg er glad for at statsråden sier at det er tiltak der hvert enkelt barn blir vurdert. Men når trygghet blir ett av to argumenter som blir brukt for å flytte barnet, synes jeg det virker nokså spesielt, også med henblikk på det statsråden sier, at man håper at barnet kan bo midlertidig til søknaden er avklart. Det var lovt i dette tilfellet, men ikke fulgt opp.

Ser statsråden noen mulighet for å gå inn og se på systemet for å finne ut om det fungerer slik som hun ønsker?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:51:10]: Jeg er i nær dialog med direktoratet om praktiseringen. Vi har eksempler på at barn som er blitt vedtatt overført, allikevel ikke

har blitt overført fordi man ikke har syntes at det har vært forsvarlig i det enkelte tilfellet. Man skal altså se på om tiltaket vedkommende barn bor i, er godt nok. Er det skolegang? Er det god barnefaglig kompetanse? Det skal gjøres en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle. Det betyr ikke alltid at det ikke blir overføring. Noen ganger handler overføring til et omsorgssenter om å få den beste tilgjengelige kompetansen på både barn og minoriteter. Den kompetansen vi bygger opp i omsorgssentrene, er veldig god, men for enkelte barn vil det være best ut fra deres behov å bli boende i midlertidige tiltak.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:51:59]: Jeg er helt sikker på at den kompetansen man har på omsorgssentrene, er god. Men når barna ikke kommer direkte dit, er det en utfordring å flytte dem. I det tilfellet som jeg refererer til, har barna dessverre ikke fått skolegang. Det har kunnskapsministeren i et svar tidligere i spørretimen i dag sagt er brudd på norsk lov.

Men det som kanskje er det mest problematiske her, er hvor lite informasjon vergene får fra det offentlige. Det er jo vergene som på en måte skal fronte barnas situasjon

og være deres talsmenn og -kvinner. I dette tilfellet har jo ikke vergene fått noen av disse vedtakene som vi fra det offentlige forholder oss til. Dermed er det en stor svikt overfor disse barna vi her snakker om – de har ikke fått skolegang, og så er det tryggheten som er skapt i hjemmet, som blir én av to flyttegrunner.

Ser statsråden at dette er problematisk?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:53:03]: I mange tilfeller er det best å bli boende. Men jeg er trygg på at direktoratet gjør veldig gode faglige vurderinger i de tilfellene hvor det innebærer flytting. Det skal gjøres en individuell vurdering som noen ganger medfører flytting, andre ganger innebærer det at man bor midlertidig i tiltaket, kanskje til søknaden er ferdigbehandlet.

Men det representanten sier her om dialog med vergene, skal jeg forsikre meg om fungerer godt nok. For det er klart at det er viktig. Det er også med på å skape en forutsigbarhet for det enkelte barn.

Presidenten: Spørsmåla 13 og 14 er allereie svara på. Da er dagens ordinære spørjetime over. Dermed er dagens kart ferdigbehandla.

Møtet slutt kl. 12.54.
